

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1954

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1955

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1954. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1954

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1954

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1955

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
MANUFACTURING AND MINING

METAL AND MINING INDUSTRIES
1954

BOARD OF TRADE

STOCKHOLM 1955
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

TILL KONUNGEN

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1954. Berättelsen, ur vilken vissa preliminära uppgifter redan blivit offentliggjorda i Kommersiella Meddelanden, ansluter sig i fråga om plan och uppställning till närmast föregående årsberättelse. Redigeringen har utförts av aktuarien *K.-E. Forsström*.

Stockholm i juli 1955.

Underdånigst

NILS MALMFORS

K.-G. NILSSON

V. Källström

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Text	Sid.		Sid.
I. Tillämpade redovisningsgrunder	13	Tab. E. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade efter arbetsgivare	17
II. Allmän översikt	15		
III. Gruvor och stenindustriella anläggningar	18	Tab. F. Produktionen av järnmalm inom olika län åren 1952—1954	19
Produktion:		Tab. G. Berg- och malmbrytningen i järnmalmgruvorna samt malmvärdet inom olika län	19
Järnmalm	18	Tab. H. Fördelning av direkt användbar malm efter järnhalt, fosforhalt och svavelhalt inom olika län	20
Andra malmer än järnmalm	23	Tab. I. Fördelning av bearbetat anrikningsgods och slig efter järnhalt	21
Stenkol, eldfast lera och klinkerlera	24	Tab. J. Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott åren 1950—1954	22
Oarbetad sten och stenarbeten . . .	25	Tab. K. Omsättningen av direkt användbar malm, slig och sinter av järnmalm	23
Förbrukning av vissa råvaror m. m. .	26	Tab. L. Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1951—1954	23
Bränsle, smörjmedel och elektrisk energi	28	Tab. M. Produktionen av stenkol, eldfast lera och klinkerlera åren 1950—1954	25
Drivkraft	28	Tab. N. Ugnar använda för bränning av kalk, dolomit och kiselgur	26
Förvaltnings- och arbetarpersonal . .	28	Tab. O. Bränsleförbrukningen vid gruvor och stenindustriella anläggningar	27
Fyndigheters förvärvande och försvar	31	Tab. P. Vid gruvor, anriknings-, bricketterings- och sintringsverk använda motorer	28
IV. Järn- och stålverk samt metallframställningsverk	33	Tab. R. Förvaltningspersonalen inom gruvföretag och stenindustriella anläggningar	29
Produktion:		Tab. S. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom gruvor och stenindustriella anläggningar	30
Tackjärn	33	Tab. T. Arbetarpersonal vid malm- och stenkolbrytning	31
Ferrolegeringar och järnsvamp . .	36		
Smidbara mellanprodukter	36		
Smidda, varmvalsade och varm-dragna produkter av väll- och götmetall	39		
Andra metaller än järn	41		
Förbrukning av råvaror m. m.	41		
Bränsle, smörjmedel och elektrisk energi	43		
Drivkraft	48		
Förvaltnings- och arbetarpersonal . .	48		
Texttabeller			
Tab. A. Summariska uppgifter beträffande verksamheten inom bergverken	15		
Tab. B. Använd drivkraft samt förbrukningen av elenergi inom bergverken	16		
Tab. C. Drivkraft, använd vid bergverken, fördelad på olika slag av motorer	16		
Tab. D. Bränsleförbrukningen vid bergverken åren 1952—1954	17		

	Sid.		Sid.
Tab. U. Antal musedlar gällande malmer och andra inmutningsbara mineral	32	Tab. LL. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken vid tillverkningen av vissa varuslag.....	46
Tab. W. Sättet för bibehållande av äganderätt till utmälen år 1954....	33	Tab. MM. Kvantitet och inköpsvärde av förbrukat träkol vid verk med framställning av järn och stål	46
Tab. X. Produktionen av tackjärn inom olika län åren 1952—1954	34	Tab. NN. Vid järn- och metallframställningsverken använda motorer	47
Tab. Y. Ugnar för tackjärnsframställning	34	Tab. OO. Förvaltningspersonal vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk	48
Tab. Z. Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1950—1954.....	35	Tab. PP. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom järn- och stålverk samt metallframställningsverk	49
Tab. AA. Tackjärnsproduktionen per masugn inom olika län åren 1952—1954	35		
Tab. BB. Tackjärnsproduktionen med fördelning på olika framställningssätt åren 1952—1954....	36	Tabellavdelning.	
Tab. CC. Produktionen av ferrolegeringar åren 1951—1954	37	Tab. 1. Uppfordringen ur järnmalmsgruvorna	50
Tab. DD. Hårdar för vällmetallframställning	37	Tab. 2. Anrikning av järnmalm	56
Tab. EE. Ugnar för götmetallframställning	38	Tab. 3. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmsgruvor....	60
Tab. FF. Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika metallurgiska processer åren 1952—1954	38	Tab. 4. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna	64
Tab. GG. Fördelning av göt och stålgjutgods efter kvalitet åren 1953 och 1954.....	39	Tab. 5. Stenindustrins och kalkbrukens avsaluproduktion, fördelad på län	65
Tab. HH. Produktionen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall åren 1952—1954	40	Tab. 6. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m.	66
Tab. II. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn åren 1953 och 1954	41	Tab. 7. Sintring av järnmalm	68
Tab. JJ. Förbrukning av vissa råmaterial m. m. vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk år 1954	44	Tab. 8. Tillverkningen av tackjärn, järnsvamp och ferrolegeringar.....	69
Tab. KK. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken	45	Tab. 9. Tillverkningen av vällmetall, göt och stålgjutgods	70
		Tab. 10. Tillverkningen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot	72
		Tab. 11. Drivkraft använd inom bergverken, fördelad på län.....	74
		Tab. 12. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade på län.....	75

TABLE OF CONTENTS

Text	Page		Page
I. Methods used for the statistics.....	13		
II. General survey.....	15		
III. Mines and stone working industry ...	18		
Production:			
Iron ore	18	Tab. H.	Ore, directly applicable for smelting, according to content of iron, phosphorus and sulphur in each county.....
Other ores than iron	23	Tab. I.	Ore for concentration and concentrates according to content of iron
Coal, fireclay and clinker clay	24	Tab. J.	Mining according to work under ground and in open pits in 1950—1954.....
Crude stone and stone manufactures	25	Tab. K.	Sales of ore, directly applicable for smelting, concentrates and sinter of iron ore
Consumption of raw materials, etc. ...	26	Tab. L.	Production of other ores than iron ore in 1951—1954
Fuel, lubricants and electric energy..	28	Tab. M.	Production of coal, fireclay and clinker clay in 1950—1954
Motive power	28	Tab. N.	Retorts used for burning of lime, dolomite and infusorial earth .
Administrative staff and workers	28	Tab. O.	Consumption of fuel by mines and stone working industry...
Acquirement and defence of concessions	31	Tab. P.	Motors used by mines and dressing, briquetting and sintering works.....
IV. Iron and steel works, metal manufacturing works.....	33	Tab. R.	Administrative staff in mines and stone working industry...
Production:		Tab. S.	Number of workers by sex and age and number of working-hours in mines and stone working industry
Pig iron.....	33	Tab. T.	Workers engaged in the extraction of ore and coal.....
Ferro-alloys and sponge iron	36	Tab. U.	Number of mining-concession permits for ores and minerals
Crude steel and wrought iron	36	Tab. W.	Procedures for retaining right of ownership of mines in 1954...
Forged, hot rolled and hot drawn products of steel and wrought iron	39	Tab. X.	Production of pig iron in each county in 1952—1954.....
Other metals than iron and steel..	41	Tab. Y.	Furnaces for pig iron production
Consumption of raw materials, etc... 41		Tab. Z.	Production of pig iron per blast furnace in 1950—1954
Fuel, lubricants and electric energy.. 43		Tab. AA.	Production of pig iron per blast furnace in each county in 1952—1954
Motive power	48	Tab. BB.	Output of pig iron according to method of production in 1952—1954
Administrative staff and workers 48			
Tables in the text			
Tab. A.	Summary concerning the activity of metal and mining industries	15	
Tab. B.	Motive power used and consumption of electric energy by metal and mining industries...	16	
Tab. C.	Motive power used by metal and mining industries by type of motor	16	
Tab. D.	Consumption of fuel by metal and mining industries in 1952—1954	17	
Tab. E.	Mines and metal works and number of workers engaged by type of employer.....	17	
Tab. F.	Production of pig iron in each county in 1952—1954	19	
Tab. G.	Extraction from iron ore mines and value of ore in each county	19	

	Page		Page		
Tab. CC.	Production of ferro-alloys in 1951—1954	37	Tab. PP.	Number of workers by sex and age and number of working-hours at iron and steel and metal manufacturing works...	49
Tab. DD.	Hearths for wrought iron production	37			
Tab. EE.	Furnaces for steel production	38			
Tab. FF.	Bessemer and open hearth steel by type of metallurgical process in 1952—1954	38	Tables		
Tab. GG.	Ingots and steel castings by grade in 1953 and 1954	39	Tab. 1.	Extraction from iron ore mines	50
Tab. HH.	Production of forged, hot rolled and hot drawn products of steel and wrought iron in 1952—1954	40	Tab. 2.	Dressing of iron ore	56
Tab. II.	Production of other metals than iron in 1953 and 1954	41	Tab. 3.	Extraction from other ore mines than iron ore mines	60
Tab. JJ.	Consumption of raw materials, etc., by iron and steel works and metal manufacturing works	44	Tab. 4.	Extraction from coal mines . . .	64
Tab. KK.	Consumption of fuel by iron and steel and metal manufacturing works	45	Tab. 5.	Stone industry and lime kilns: production for sale in each county	65
Tab. LL.	Consumption of fuel by iron and steel works in the manufacture of certain products	46	Tab. 6.	Crude stone and stone manufactures, etc.: production for sale in each county	66
Tab. MM.	Quantity and purchase value of charcoal consumed at the production of iron and steel	46	Tab. 7.	Sintering of iron ore	68
Tab. NN.	Motors used by iron and steel and metal manufacturing works	47	Tab. 8.	Production of pig iron, sponge iron and ferro-alloys	69
Tab. OO.	Administrative staff at iron and steel and metal manufacturing works	48	Tab. 9.	Production of wrought iron and crude steel	70
			Tab. 10.	Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap	72
			Tab. 11.	Motive power used in metal and mining industries in each county	74
			Tab. 12.	Establishments and workers in metal and mining industries in each county	75

Translation of Swedish words frequently occurring in the tables

Alunskiffer	Alum shale	Direkt användbar	
Andra malmgruvor ..	Other ore mines	malm	Ore directly applicable
Anläggning	Work, plant, mill		for smelting
Antal	Number	Driftstid	Working time
Anrikning	Dressing	Drivkraft	Motive power
Arbetare	Worker	Dygn	Day and night
Arbetspersonal	Workers		
Arbetsställe	Work, plant, mill	Eldfast lera	Fireclay
Avhugg	Scrap	Elektrisk generator-	
Avsalu	Sale	drift	Electric generator ope-
			ration
Basisk	Basic	Elektro-	Electric
Belägenhet	Situation	Elektrod-	Electrode
Bessemer	Bessemer	Elenergi	Electric energy
Bly	Lead		
Blåstermasugn	Blast furnace	Ferrolegeringsverk ...	Ferro alloys mills
Bränning	Burning	Fosforhalt	Content of phosphorus
Bränsle	Fuel	Fyndighet	Deposit
		Förbrukning	Consumption

Förvaltningspersonal .	Administrative staff	Omedelbar maskin- drift	Direct machine work- ing operation
Genomsnittlig	Average	Pannbrännolja	Boiler fuel oil
Granit och gnejs	Granite and gneiss	Periodisk	Periodical
Gruva	Mine	Salutillverkningar . . .	Sales products
Gruvfält	Mine-area	Saluvärde	Sales value
Gråberg	Rock	Silver- och blymalm .	Silver and lead ore
Göt	Ingots	Sinter	Sinter
Hjälparbetare	Auxiliary worker	Skifferoljeverk	Shale oil plant
Härd	Hearth	Skrot	Scrap
Hästkraft (hk)	Horsepower (H P)	Slig	Concentrates
I dagbrott	In open pits	Smältning	Smelting
Induktionsugn	Induction furnace	Smidd, -a	Forged
Industrigrenar	Branches of industry	Sovring	Sorting
Inmuta	Take out a mining con- cession	Stenkol	Coal
Järnhalt	Iron content	Stålgjutgods	Steel castings
Järnmalmsgruvor . . .	Iron ore mines	Sur	Acid
Järnsvamp	Sponge iron	Svavel	Sulphur
Järnverk	Iron works	Svavelhalt	Content of sulphur
Kalk, kalksten	Lime, limestone	Svavelkis	Iron pyrites
Kalk- och kritbruk . .	Lime and chalk mills	Sönade	Forfeited claims
Kapacitet	Capacity	Tackjärn	Pig iron
Klinkerlera	Clinker clay	Tegel	Bricks
Koks	Coke	Tillverkningar	Products, manufactu- res
Kolgruvor	Coal mines	Timmar	Hours
Kontinuerlig	Continuous	Torv	Peat
Kvalitetsprodukt	Superior-quality pro- duct	Totalt	Total
Kvantitet	Quantity	Träbränsle	Wood fuel
Kvinnor	Women	Träkol	Charcoal
Lager	Stock	Ugn	Retort, furnace
Ljusbågsugn	Electric arc furnace	Under jord	Underground
Län	County	Uppfordring	Hoisting, extraction
Marmor	Marble	Utgjorda arbetstimmar	Working-hours _ exe- cuted
Martingöt	Open hearth ingots	Utmål	Concession
Masugn	Blast furnace	Varmdragna	Hot drawn
Masugns gas	Blast furnace gas	Varmvalsade	Hot rolled
Medelhalt	Average content	Vattenturbiner	Water turbines
Metallframställnings- verk	Metal manufacturing works	Ved	Firewood
Motor	Motor	Vällmetall	Wrought iron
Mutsedel	Mining concession per- mit	Värde	Value
Män	Men	Ångturbiner	Steam turbines
		Äldre varp	Old waste
		Ännen	Blooms, billets, slabs

Summary

The annual special report on the metal and mining industries in Sweden published by Kommerskollegium contains more details concerning those branches than the general report on industry. The statistics are based on data given by the producers concerned. The following branches are dealt with in the report: 1) iron ore mines and dressing, briquetting and sintering plants; 2) other ore mines and dressing plants; 3) coal mines; 4) iron and steel works and ferro-alloys plants; 5) metal manufacturing works; 6) stone working industry, i. e. feldspar and quartz mills, paving stone works, other stone quarries and crude stone works, stone processing industry; 7) lime and chalk kilns; 8) shale oil plants.

The activity of the metal and mining industries in 1954 was characterized by a considerable increase of the output of most of the plants in comparison with the previous year. The increase was specially pronounced as regards the manufacture of sponge iron, crude steel, most metals and hot rolled and hot drawn steel products.

Iron ore mining decreased very much and attained nearly 15.3 million tons in 1954 in comparison with 17.0 millions in 1953. The quantity extracted during the year was 2.5 % higher than the record figure for 1937. The production of sinter was 1 661 716 tons, a decrease of 0.5 % in comparison with the previous year.

The total output of so-called precious ores amounted during 1954 to

25 661 tons of ore directly applicable for smelting and 638 895 tons of concentrates of different kinds to a total value of 132.1 million crowns. During recent years the mining, as regards the different products, was distributed as has been shown in table L. A calculation of the different ores, has given as a result the quantities shown on page 24. Most important as regards exports was zinc ore both in respect of quantity and value.

The extraction of coal, fire-clay and clinker clay was considerably lower during 1954 than during 1953 (table M).

Amongst the different kinds of stone wares the production of paving stone has decreased. At the lime and chalk kilns there was an increase in the production of burnt lime from 525 000 tons in 1953 to 535 000 tons in 1954. The quantities of slaked lime and burnt dolomite were slightly higher during the year covered by the report than in the previous year.

The production of oil from alum shale on an industrial scale required 1 821 807 tons of shale. Among other products 27 229 m³ of petrol and 27 865 tons of sulphur were produced in 6 retorts.

The output of iron and steel — from the raw materials to the finished products — reached several new records. This large increase resulted from rationalization and expansion of the works over a period of several years.

During the year 939 016 tons of pig iron were produced. The record figure, 1 050 327 tons, was attained in the

year 1952. As regards the fuel used in the production of pig iron, there was an increase of coke pig iron, in 1954, by 5 233 tons to 861 310 tons. The output of charcoal pig iron which has declined over a long succession of years, decreased during 1954 by 63 000 tons.

The manufacture of ferro-alloys showed a considerable increase and reached 62 203 tons in comparison with 56 449 tons in 1953.

The quantity of sponge iron produced was 52 000 tons to a value of 20.2 million crowns. Corresponding figures for 1953 were 48 672 tons and 22.3 million crowns. A considerable expansion of this production can be expected during the next few years. The annual capacity is calculated at about 150 000 tons, when the iron sponge plants now decided on or in course of construction will be completed.

The output of crude steel increased from 1 758 858 tons in 1953 to 1 839 909 tons in 1954, which was the highest figure hitherto reached for these products. The increase concerned especially basic Bessemer ingots and acid open hearth ingots. The production of electric steel, which during recent years has covered an increasing share of the total steel production, was in 1954 42.9 % thereof, corresponding to 46.1 % the preceding year.

Also the output of forged and hot rolled products was a record for the

year. Especially may be mentioned an increased manufacture of reinforcement bars, section bars, beams, thin sheet and railway material. Concrete reinforcement bars increased by 26 000 tons and thin sheet by 16 000 tons. On the other hand the manufacture of for instance heavy plates and ball bearing steel was lower.

The production of other metals than steel increased above all in the case of silver, aluminium and copper. The quantity of silver produced increased by about 33 tons.

The total consumption of electric energy of the metal and mining industries during 1954 surpassed the year before by 5.6 % or 207 million kWh. This increase concerned all branches of the industry except coal mines and ferro-alloys plants.

The consumption of different kinds of fuel during the year covered by the report was on the whole characterized by the same tendencies as in 1953. The consumption of coke for instance showed however a decrease. Wood fuel decreased as before.

The total number of workers employed amounted to 63 220, of which 61 183 men and 2 037 women. Among noteworthy changes of the number of workers in different branches may be mentioned the decrease of workers in the iron ore mines and in the iron and steel works.

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Repetition	»	Repetition
Intet finns att redovisa	—	Magnitude nil
För litet att upptagas	0,0	Magnitude less than half of unit employed
Uppgift ej tillgänglig	..	Data not available

I. Tillämpade redovisningsgrunder

Kommerskollegii berättelse om Sveriges bergshantering, som utgör en specialberättelse beträffande bergverken, innehåller mera detaljerade uppgifter om dessa än kollegii allmänna industriberättelse. Följande industrigrenar behandlas i bergverksberättelsen: 1) järnmalmgruvor samt anriknings-, briketterings- och sintringsverk (inkl. sjö- och myrmalmsstäcker), 2) andra malmgruvor och anrikningsverk, 3) kolgruvor, 4) järn- och stålverk samt ferrolegeringsverk, 5) metallframställningsverk, 6) stenindustri, d. v. s. fältspats- och kvartsbrott, gatstenschuggerier, andra stenbrott och grovstenshuggerier samt finare stenförädlingsindustri, 7) kalk- och kritbruk samt 8) skifferoljeverk, som i industriberättelsen ingår i gruppen kemisk och kemisk-teknisk industri.

Bergverksstatistiken bygger på uppgifter lämnade av vederbörande näringsidkare. Jämlikt gruvlagen, § 77, och lagen den 28 maj 1886 angående stenkolsfyndigheter m. m., § 42, skall gruvägaren respektive koncessionsinnehavaren årligen före den 1 mars året näst efter redogörelseåret till bergmästaren insända statistiska uppgifter över sin verksamhet. Samma skyldighet föreligger jämlikt kungl. kungörelsen den 16 maj 1913 (nr 84) för var och en, vilken såsom näring idkar bergverksdrift, varvid den till bergmästaren insända uppgiften även skall omfatta fabrik, som drives i samband med bergverk. Uppgifterna inhämtas å blanketter, som fastställts av kommerskollegi-

um efter samråd med olika statliga myndigheter och näringsorganisationer.

Beträffande företagens redovisning gäller, att malm- och kolgruvor samt järnverk och metallframställningsverk ingå i bergverksstatistiken oberoende av produktionens storlek. För stenindustri samt kalk- och kritbruk gälla i stort sett samma regler, som tillämpas inom industristatistiken. Fr. o. m. 1946 är sålunda antalet sysselsatta personer bestämmande för ett arbetsställes medtagande i statistiken. Beträffande de tidigare gällande reglerna hänvisas till 1948 års bergverksberättelse. För arbetsställes medräkning tillämpas sålunda med vissa nedan angivna undantag den huvudregeln, att antalet sysselsatta (ägare samt förvaltnings- och arbetarpersonal men exkl. hemarbetare) i årsgenomsnitt skall utgöra minst 5 personer. De större firmornas stenbrott och gatstenschuggerier äro dock undantagna från berörda regel. Det bör även påpekas, att produktionsuppgifterna hänföra sig till samtliga anläggningar, oberoende av storleken.

Principiellt räknas i bergverksstatistiken varje lokalt fristående arbetsställe (anläggning) som en industriell enhet. Med avseende på malmgruvorna gäller dock, att en anläggning stundom representerar en sammanslagning av såväl inom samma malmfält som i vissa fall inom olika malmfält belägna under samma förvaltning stående gruvbrytningsföretag. I samma grupper som gruvorna ingå även anriknings-, briketterings- och sintringsverk. I de fall,

då dessa äro direkt kombinerade med gruvbrytning, ha de dock ej räknats som självständiga arbetsställen.

Gruppen järn- och stålverk sammanfaller i huvudsak med de i industriberättelsen under rubriken järn- och stålverk redovisade anläggningarna. I bergverksberättelsen ha emellertid medtagits vissa verk, som vid sidan av järnframställning till övervägande delen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och därför i industriberättelsen förts under sistnämnda grupper. Dessa senare verk ha i denna berättelse sammanförts under rubriken andra järnframställningsverk. Drivas järn- och stålverken i kombination med anriknings-, briketterings- eller sintringsverk respektive med ferrolegeringsverk, redovisas dessa anslutna verk som självständiga arbetsställen inom vederbörande grupper.

Den i bergverksberättelsen redovisade gruppen metallframställningsverk omfattar anläggningar, vilka huvudsakligen framställa metaller ur malmer samt purple-ore.

För stembrott och stenhuggerier har det på grund av denna industrigrens speciella karaktär ansetts lämpligt att sammanföra inom samma kommun och av samma företagare drivna anläggningar till ett arbetsställe. Undantag härifrån utgöra gatsstensfabriker och stembrott, vilka var för sig räknas såsom särskilda arbetsställen.

Till kalk- och kritbruk föras förutom egentliga kalk- och kritbruk även kiselgur-, kalkstensmjöls- eller gödningskalkfabriker samt självständiga kaolinbruk. Anmärkas bör, att i produktionssiffrorna för bränd kalk även ingår den kalk, som erhålles från kalkbränningen

vid karbidfabriker, kopparverk, sockerbruk och sulfatmassfabriker.

Produktionen vid de i bergverksberättelsen redovisade företagen meddelas i tabellavdelningens tio första tabeller, varvid i tabellerna 1—4 och 7—10 den totala tillverkningen redovisas, oavsett om denna försålts eller ej under redogörelseåret. I tabellerna 8—10 anges även produktionen för avsalu inom landet och till export samt i tabellerna 5 och 6 enbart avsaluproduktionen. Såsom tillverkningarnas respektive avsaluproduktionens värde redovisas de salufärdiga produkternas försäljningsvärde fritt banvagn, fartyg eller bil etc., med frånräkning av rabatter men med inräkning av emballerings- och andra försäljningskostnader samt kostnad för transport med egna transportmedel. Då produktionen icke i dess helhet försålts under året, beräknas värdet för den osålda delen efter försäljningspriset å respektive produkter vid redogörelseårets slut. I fråga om legosmältningen av metaller och ferrolegeringar redovisas den av företagen intjänade bruttoersättningen inberäknat värdet av tillsläppta material o. d. Där emot redovisas legovalsning av järnverksprodukter med dessa produkters totala försäljningsvärde, såsom även sker i fråga om legoanrikning av malmer. Vidare bör nämnas, att såsom avsaluproduktion även räknats produkter, som överförts från ett arbetsställe till annat uppgiftslämnaren tillhörigt arbetsställe för vidare bearbetning där.

Vad slutligen beträffar redovisningen av förbrukade råvaror m. m. samt av bränsle, smörjmedel och elektrisk energi samt använd drivkraft och sysselsatt personal, hänvisas till redogörelser i texten under respektive rubriker.

II. Allmän översikt

Verksamheten vid de svenska bergverken under år 1954, om vilken uppgifter framläggas i förevarande berättelse, karakteriserades av att flertalet bergverk uppvisade en avsevärd ökning av produktionsresultatet i jämförelse med året före. Särskilt markerad var stegringen beträffande produktionen av järnsvamp, ferrolegeringar, götmetall och stålglutgods samt varmvalsade och varmdragna produkter av götmetall. Utvinningen av andra malmer än järnmalm visade totalt sett ökning, vilket till övervägande delen berodde på ökning i zinkmalmsproduktionen. Produktionen av järnmalm och tackjärn var avsevärt lägre 1954 än 1953.

Såsom ytterligare framgår av det följande nådde produktionen vid järn- och stålverken nya rekordsiffror inom vissa tillverkningsled.

Brytningen och bearbetningen av de olika stenindustriella produkterna föredde en oenhetlig tendens. Bland de produkter, som uppvisade produktionsminskning, må nämnas storgatsten.

Tab. A visar, att minskning 1954 förelåg beträffande såväl arbetarpersonalen som salutillverkningarnas värde, medan förvaltningspersonalen fortsatte att öka. Nedgången i produktionsvärdet förorsakades emellertid till en del av pris-sänkning på vissa produkter och är alltså icke ett mått på en motsvarande ändring i produktionsvolymen. Salutillverkningarnas värde överensstämmer ej med motsvarande värdesummor i tabellerna 1—10, beroende bl. a. på att i tabell A angivna saluvärde även innefattar andra tillverkningar än de i ovannämnda tabeller redovisade samt att i dessa förekom-

Tab. A. Summariska uppgifter beträffande verksamheten inom bergverken

Grenar	Antal arbets- ställen	Förvalt- nings- personal	Arbetar- personal	Utgjorda arbets- timmar i 1 000-tal	Salutill- verkningar- nas värde 1 000 kr
Järngruvor	69	1 279	9 612	18 741	749 028
Andra malmgruvor	30	585	3 087	6 129	133 545
Kolgruvor	11	61	724	1 304	8 888
Järnverk	41	6 531	29 753	64 496	1 390 114
Andra järnframställningsverk ¹	7	3 057	8 290	17 904	391 282
Ferrolegeringsverk	9	200	1 144	2 436	89 144
Metallframställningsverk	5	555	1 866	3 951	179 712
Kalk- och kritbruk	68	243	2 033	4 212	51 999
Fällspats- och kvartsbrott	19	39	227	461	6 101
Andra stenindustriella anläggningar....	319	691	5 530	11 044	104 795
Skifferoljeverk	1	286	954	2 050	24 739
Summa: 1954	579	13 527	63 220	132 728	3 129 347
1953	594	13 047	64 181	134 052	3 225 882

¹ Dessa verk ha i industriberättelsen förts under grupperna järn- och stålmanufaktur eller andra mekaniska verkstäder och gjuterier.

Tab. B. Använd drivkraft samt förbrukningen av elenergi inom bergverken

Grenar	Drivkraft i eff. hk		Förbrukning av elenergi 1 000 kWh
	för omedel- bar drift av maskiner o. apparater	för drivan- de av el- generatorer	
Järngruvor	207 666	4 820	307 097
Andra malmgruvor	96 507	400	190 594
Kolgruvor	9 098	—	11 488
Järnverk	822 153	57 315	1 893 074
Andra järnframställningsverk	155 666	1 855	207 353
Ferrolegeringsverk	12 411	—	521 733
Metallframställningsverk	45 657	1 900	492 041
Kalk- och kritbruk	20 932	160	21 679
Fältspats- och kvartsbrott	3 408	—	4 965
Andra stenindustriella anläggningar	57 340	365	40 469
Skifferoljeverk	27 010	38 180	234 982
Summa: 1954	1 457 848	104 995	3 925 475
1953	1 360 008	110 159	3 718 701

mande dubbelräkningar så vitt möjligt undvikits vid beräkningen av i tabell A meddelade saluvärden.

En översikt över den under 1954 vid bergverken använda drivkraften meddelas i tabell B. Detaljerad redovisning för de särskilda slagen av nyttjade

motorer lämnas i tabell C. Motorernas styrka anges i under året uttagna effektiva hästkrafter. Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av tabell 11, i vilken uppgifter meddelas angående hästkraftstyrkan hos såväl de för omedelbar drift av maski-

Tab. C. Drivkraft, använd vid bergverken, fördelad på olika slag av motorer

	Vattenturbiner		Ångmaskiner(m) Ångturbiner		Olje- och gasmotorer		Elektriska motorer		Summa motorer	
	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk
<i>Vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	3	40	68	2 545	13 740	310 686	13 811	313 271
b) för elektrisk generatordrift	16	3 220	2	2 000	—	—	—	—	18	5 220
<i>Vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk</i>										
a) för omedelbar maskindrift	3	775	—	—	1	80	65 004	1 035 032	65 028	1 035 887
b) för elektrisk generatordrift	46	51 220	2	4 750	4	5 100	—	—	52	61 070
<i>Vid stenindustriella anläggningar</i>										
a) för omedelbar maskindrift	2	60	m 3	115	163	6 272	8 193	102 243	8 361	108 690
b) för elektrisk generatordrift	2	75	3	38 080	8	550	—	—	13	38 705
<i>Summa motorer</i>										
a) för omedelbar maskindrift	5	835	m 3 3	115 40	232	8 897	86 937	1 447 961	87 200	1 457 848
b) för elektrisk generatordrift	64	54 515	7	44 830	12	5 650	—	—	83	104 995

Tab. D. Bränsleförbrukningen vid bergverken åren 1952—1954

År	Stenkol	Koks	Torv	Träkol	Träbränsle, (ved m. m.)	Ben- sin, foto- gen m. m.	Motor- och pann- bränn- olja	Masugns- och koks- ugns gas	Summa bränsle med reduk- tion till stenkol ¹
	ton	ton	ton	1 000 hl	m ³	ton	ton	1 000 m ³	ton
1952	295 815	845 473	2 626	9 558	446 802	3 685	303 277	1 020 606	1 926 140
1953	261 239	768 686	5 050	7 145	444 304	4 397	318 205	901 012	1 795 100
1954	235 865	713 540	535	4 019	473 816	4 071	350 667	1 117 913	1 705 253

¹ Angående reduktionstal se not till tab. O. Förbrukningen av masugns- och koksugns gas är ej inräknad i den totala, till stenkol reducerade bränsleförbrukningen.

ner och apparater som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

En allmän översikt över bergverkens förbrukning av bränsle under åren 1952—1954 lämnas i tab. D. Förbrukningen av de olika bränsleslagen vid bergverken under redogörelseåret kännetecknades i stort sett av sam-

ma tendenser, som gjorde sig gällande 1953.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av kolumnen längst till höger i tabell D. Redogörelseårets totala bränsleförbrukning

Tab. E. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade efter arbetsgivare

	Enskilda personer		Aktiebolag		Annat bolag, stiftelse el. dyl.		Ekonomisk förening		Kommun		Staten	
	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare
Järngruvor	—	—	65	9 470	4	142	—	—	—	—	—	—
Andra malmgruvor	—	—	27	2 633	3	454	—	—	—	—	—	—
Kolgruvor	3	14	8	710	—	—	—	—	—	—	—	—
Järnverk	—	—	41	29 753	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra järnframställningsverk ..	—	—	7	8 290	—	—	—	—	—	—	—	—
Ferrolegeringsverk	—	—	9	1 144	—	—	—	—	—	—	—	—
Metallframställningsverk	—	—	5	1 866	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalk- och kritbruk	9	82	52	1 863	3	16	3	53	1	19	—	—
Fältspats- och kvartsbrott	11	76	8	151	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra stenindustriella anlägg.	58	578	195	4 239	50	486	12	194	4	33	—	—
Skifferoljeverk	—	—	1	954	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa: 1954	81	750	418	61 073	60	1 098	15	247	5	52	—	—
1953	81	768	434	62 023	59	1 095	15	249	5	46	—	—

skulle i enlighet härmed motsvara omkring 1 700 000 ton stenkol, vilket innebär en minskning med 5,3 % i förhållande till 1953 års förbrukning. Givetvis kan vid detta slags beräkningar hänsyn ej tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär de redovisade stenkolen vid här gjord beräkning genomgående anses betyda prima engelska kol, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenkol med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkolsbrytningen och järnsvampstillverkningen, där nästan uteslutande svenska kol användas.

Med hänsyn till de särskilda slagen

av arbetsgivare fördelas bergverken i sex grupper, nämligen i sådana där arbetsgivaren utgöres av 1) enskild person, 2) aktiebolag, 3) annat bolag (kommanditbolag, handelsbolag, enskilt bolag inkl. oskift dödsbo), stiftelse eller dylikt, 4) ekonomisk förening, 5) kommun eller 6) staten. Fördelningen göres helt efter de formella ägandeförhållandena, så att exempelvis till de båda sista av ovan angivna ägaregrupper föras endast anläggningar, som drivas direkt (alltså ej i aktiebolagsform eller dylikt) av kommun eller staten. Vidstående tabell (tab. E) utvisar för de olika bergverksgrenarna anläggningarnas fördelning på skilda kategorier av arbetsgivare.

III. Gruvor och stenindustriella anläggningar

Produktion.

Järnmalm. Brytningen av järnmalm minskade avsevärt och låg på samma nivå som 1951. Den under 1954 vunna kvantiteten var dock 2,5 % högre än 1937 års toppsiffra (14 952 549 ton).

Årligen	Antal med malmfångst arbetade utmål	Vunnen malm (direkt användbar malm och slig)	
		Totalt	Därav manganhaltig järnmalm ¹
		1 000 ton	1 000 ton
1921—1930	271	7 842	50
1931—1935	232	5 251	87
1936—1940	330	13 040	169
1941—1945	376	8 437	115
1946—1950	339	11 277	95
1950	344	13 611	51
1951	359	15 383	5
1952	373	16 949	46
1953	388	16 983	45
1954	382	15 325	8

Brytningen av direkt användbar malm fortsatte vid Smålands Taberg, vilken malm helt gått till export.

Nedanstående tabell G avser att visa utbytet av järnmalm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika län. I den direkt användbara malmen och anrikningssgodset ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot all under året vunnen direkt användbar malm.

Av all under året vunnen direkt användbar malm, 14 038 041 ton, hade 3 513 340 ton erhållits vid 23 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk, 1 304 616 ton vid 5 kombinerade verk samt 74 390 ton vid ett våtmekaniskt verk.

¹ Enligt definition av den enligt 1928 års internationella konvention rörande ekonomisk statistik till-satta expertkommittén räknas såsom manganhaltiga järnmalmerna de järnmalmerna, vilkas manganhalt ligger mellan 10 % och 80 % av järnhalten, om den sammanlagda halten är minst 40 %. Beträffande mangan-kvantiteten i järnmalmerna se sid. 24.

Tab. F. Produktionen av järnmalm inom olika län åren 1952—1954

Län	Vunnen malm (direkt användbar malm och slig)					
	1952		1953		1954	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län.....	22 735	0,1	20 270	0,1	25 095	0,2
Uppsala län.....	104 654	0,6	98 857	0,6	108 183	0,7
Södermanlands län.....	73 834	0,4	98 742	0,6	86 612	0,6
Jönköpings län.....	113 283	0,7	83 949	0,5	16 293	0,1
Värmlands län.....	110 623	0,7	99 168	0,6	98 785	0,6
Örebro län.....	665 925	3,9	657 889	3,9	589 023	3,8
Västmanlands län.....	426 156	2,5	434 761	2,5	370 387	2,4
Kopparbergs län.....	2 543 053	15,0	2 722 211	16,0	2 599 060	17,0
Gävleborgs län.....	95 812	0,6	90 112	0,5	78 081	0,5
Norrbottnens län.....	12 792 670	75,5	12 677 369	74,7	11 353 929	74,1
Hela riket	16 948 745	100,0	16 983 328	100,0	15 325 448	100,0

År 1953 redovisades 4 043 235 ton erhållna vid magnetiska och 1 317 678 ton vid kombinerade verk samt 129 339 ton vid ett våtmekaniskt verk.

I tabell H ha sammanställts uppgifter länsvis beträffande den direkt använd-

bara malmens halt av järn, fosfor och svavel. Fosforhalten har därvid omräknats till 50 % järnhalt.

Från gruvorna erhålles förutom direkt användbar malm även anrikningsmalm, år 1954 utgörande 2 710 776 ton.

Tab. G. Berg- och malmbrytningen i järnmalsgruvorna samt malmvärdet inom olika län

Län	Inom fyndigheterna bruten malm och berg							All producerad direkt användbar malm	
	Totalt	Därav						Värde	Medelvärde per ton
		direkt användbar malm		anrikningsmalm		gråberg			
		1000 ton	%	1000 ton	%	1000 ton	%		
	1000 ton	1000 ton	%	1000 ton	%	1000 ton	%	1000 kr	kr
Stockholms län	80	—	—	78	97,5	2	2,5	—	—
Uppsala län	179	83	46,4	42	23,4	54	30,2	5 074	55,44
Södermanlands län	171	25	14,6	132	77,2	14	8,2	890	33,44
Jönköpings län	16	16	100,0	—	—	—	—	116	7,12
Värmlands län	269	29	10,7	171	63,6	69	25,7	1 410	49,09
Örebro län	1 036	418	40,3	342	33,0	276	26,7	18 101	43,24
Västmanlands län	852	187	21,9	488	57,3	177	20,8	6 894	36,44
Kopparbergs län	4 657	2 046	43,9	988	21,2	1 623	34,9	81 050	39,61
Gävleborgs län	185	—	—	106	57,3	79	42,7	—	—
Norrbottnens län	15 460	11 188	72,4	265	1,7	4 007	25,9	463 509	41,31
Hela riket: 1954	22 905	13 992	61,1	2 612	11,4	6 301	27,5	577 044	41,11
1953	21 579	15 320	71,0	2 601	12,0	3 658	17,0	729 729	46,68

Tab. H. Fördelning av direkt användbar malm efter järnhalt, fosforhalt och svavelhalt inom olika län. Ton

	Uppsala län	Söder- man- lands län	Jönkö- pings län	Värmlands län	Örebro län	Väst- man- lands län	Koppar- bergs län	Norrbottnens län	Hela riket	
									1954	1953
<i>Järnhalt</i>										
Under 40 %	3 802	9 993	16 293	—	5 792	4 810	58 301	—	98 991	280 568
Fr. o. m. 40 % intill 50 %	11 333	16 620	—	—	321 543	175 322	71 610	—	596 428	993 392
» 50 % » 60 %	76 392	—	—	28 160	89 015	9 075	1 350 418	6 205 879	7 758 939	3 341 649
» 60 % » 70 %	—	—	—	565	2 245	—	565 792	5 015 081	5 583 683	11 017 347
<i>Fosforhalt¹</i>										
Under 0,006 %	84 730	—	—	1 738	29 185	55 919	98 606	—	270 178	232 543
Fr. o. m. 0,006 % intill 0,04 %	6 797	26 613	—	26 987	387 408	133 288	190 239	994 480	1 765 812	1 703 276
» 0,04 % » 0,1 %	—	—	16 293	—	2 002	—	—	40 500	58 795	647 495
» 0,1 % » 0,7 %	—	—	—	—	—	—	477 315	4 089 711	4 567 026	5 478 026
» 0,7 % » 1,0 %	—	—	—	—	—	—	1 279 896	3 899	1 283 795	1 618 566
1,0 % och däröver ..	—	—	—	—	—	—	65	6 092 370	6 092 435	5 953 050
<i>Svavelhalt</i>										
Under 0,01 %	—	—	—	26 270	33 285	101 879	1 589 737	211 990	1 963 161	2 440 635
Fr. o. m. 0,01 % intill 0,05 %	—	3 143	16 293	2 455	262 882	31 409	263 617	10 946 591	11 526 390	11 920 003
0,05 % och däröver ..	91 527	23 470	—	—	122 428	55 919	192 767	62 379	548 490	1 272 318
Summa direkt användbar malm	91 527	26 613	16 293	28 725	418 595	189 207	2 046 121	11 220 960	14 038 041	15 632 956

¹ Omräknad till 50 % järnhalt.

¹ Omräknad till 50 % järnhalt.

Därav härrörde 1 179 349 ton från 14 av de tidigare omnämnda magnetiska sovrings- och separeringsverken jämte ytterligare 10 dylika verk samt 943 591 ton från 4 kombinerade sovrings- och separeringsverk. År 1953 utgjorde totalkvantiteten anrikningsmalm 2 803 188 ton, varav 1 425 643 ton erhållits från magnetiska sovrings- och separeringsverk. Anrikningsmalmen bearbetas vidare till järnmalmsslig, varav större delen genom sintring överföres i styckeform vid härför anlagda verk. Vid tillverkningen av sinter inblandas i rågodset även krossad styckemalm m. m. Antal i gång varande sintringsverk under 1954 uppgick till 21. Den genomsnittliga driftstiden per verk utgjorde 5 140 timmar. År 1954 förbrukades vid sintringsverken förutom 1 203 432 ton slig 366 124 ton krossad styckemalm, 14 148 ton glödspån o. d. samt 194 182 ton slagg, kalksten m. m. Beträffande produktionen av slig och sinter under åren 1950—1954 meddelas nedan en översikt. Briketteringen av järnmalmsslig har helt upphört sedan flera år tillbaka.

År	Kvantitet	Värde
	Ton	1 000 kr
	Järnmalmsslig	
1950	1 159 702	31 201
1951	1 212 094	44 336
1952	1 363 711	79 123
1953	1 350 372	79 854
1954	1 287 407	66 712
	Järnmalmssinter	
1950	1 234 743	48 682
1951	1 286 885	73 935
1952	1 607 531	123 632
1953	1 669 253	120 503
1954	1 661 716	111 533

Den tillverkade sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodsets belyses i tabell I.

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 47,9 %. Motsvarande utbyte år 1953 var 48,9 %.

I nedanstående översikter är den producerade sligen för år 1954 fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt, varvid fosforhalten omräknats till 50 % järnhalt.

En verkställd beräkning angående

Tab. I. Fördelning av bearbetat anrikningsgods och slig efter järnhalt

Bearbetat rågods		Därav framställd slig i ton med en genomsnittlig järnhalt av					Kvantitet slig i förhållande till bearbetat rågods i %
Med en genomsnittlig järnhalt av	Ton	under 50 %	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa	
Under 30 %	121 070	—	—	35 417	—	35 417	29,3
Fr. o. m. 30 in till 40 % ..	1 517 662	4 401	131 093	521 859	—	657 353	43,3
» 40 » 50 % ..	1 003 882	—	—	477 469	94 747	572 216	57,0
» 50 » 60 % ..	22 117	—	—	23	12 000	12 023	54,4
» 60 % o. däröver	1 261	—	—	1 167	—	1 167	92,5
Summa: 1954	2 665 992	4 401	131 093	1 035 935	106 747	1 278 176	47,9
1953	2 738 285	—	37 130	1 155 097	145 447	1 337 674	48,9

¹ Härutöver ha framställts 9 231 ton järnmalmsslig (järnhalt 60—70 %) ur 72 312 ton rågods med en järnhalt av under 30 %, varur huvudsakligen utvunnits annan slig än järnmalmsslig. Jfr not 4 och not 7 å sid. 58—59.

	Totalkvantitet malm	Innehållen järnmängd	Medelhalt i %	
	Ton	Ton	1954	1953
Direkt användbar malm	14 038 041	8 464 499	60,3	59,6
Slig	1 287 407	820 238	63,7	64,2
Summa: 1954	15 325 448	9 284 737	60,6	—
1953	16 983 328	10 176 150	—	59,9

Fosforhalt	Slig i ton
Under 0,006 %	420 679
0,006—0,04 %	551 320
0,04 —0,1 %	—
0,1 —0,7 %	315 408
0,7 % och däröver	—
Summa	1 287 407

Svavelhalt	Slig i ton
Under 0,01 %	488 664
0,01—0,05 %	482 122
0,05 och däröver	316 621
Summa	1 287 407

innehållen järnmängd i den direkt användbara malmen och sligen ger för år 1954 ovanstående resultat.

Förutom ovan redovisad slig, erhållen genom anrikning av inhemsk järnmalm, har under 1954 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder, till vilka utländsk svavelkis till övervägande delen utgjort råvara, erhållits s. k. purple-

ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslig (55 å 60 % järn). Ifrågavarande produktion uppgick till 49 608 ton med ett värde av 3 165 000 kr, medan kvantiteten för år 1953 utgjorde 48 268 ton. Av den totala purple-oreproduktionen ha 206 ton med ett värde av 13 000 kr angivits vara avsedda till avsalu. Vid det ena av verken ha av 89 484 ton purple-ore framställts 84 976 ton briketter till ett värde av 7 352 000 kr. Sintring av purple-ore förekom icke under 1954. Briketteringen pågick i 8 016 timmar.

Sysselsättningens fördelning under senare år på gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud belyses i tabell J.

Samtliga de sifferuppgifter, som i det föregående meddelats, avse produktionen från järnmalmsgruvor. Därjämte ha under år 1954 utvunnits obetydliga

Tab. J. Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott åren 1950—1954

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord brutet berg och malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme	I dagen brutet berg och malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme	Totala kvantiteten vunnna malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme
	Ton			Ton			Ton		
1950	10 319 140	3 064	1,71	10 462 027	19 161	9,88	13 611 029	1 697	0,86
1951	11 654 322	3 354	1,87	12 093 754	17 326	8,39	15 382 939	1 804	0,92
1952	12 418 768	3 524	1,92	13 095 343	18 549	9,11	16 948 745	1 902	0,96
1953	13 221 200	3 511	1,90	13 315 210	16 812	8,44	16 983 328	1 786	0,91
1954	12 776 332	3 407	1,98	10 127 966	18 150	9,34	15 325 448	1 649	0,85

Tab. K. Omsättningen av direkt användbar malm, slig och sinter av järnmalm. Ton

	Direkt användbar malm	Slig	Sinter
<i>Lager vid årets början</i> ¹	2 159 001	599 190	17 636
<i>Produktion under året</i>	14 038 041	1 287 407	1 661 716
<i>Leveranser under året, totalt</i>	14 121 738	1 112 418	1 658 444
därav: a) till egna verk	74 528	765 098	1 295 455
b) för annan inhemsk förbrukning	579 476	168 931	308 553
c) för export	13 467 734	178 389	54 436
<i>Lagerjustering</i>	— 71 315	— 284	+ 3 241
<i>Lager vid årets slut</i> ¹	2 003 989	773 895	24 149

¹ Uppgifterna avse totala lagren vid gruvor, anriknings- och sintringsverk samt i hamnar lagrad malm m. m. från redovisade gruvor och anrikningsverk.

kvantiteter sjö- och myrmalm ur några småländska sjöar samt 5 017 ton limonitmalm med en järnhalt av 26,3 % vid Stollbergsfältet.

Lagren av direkt användbar malm, som under de båda närmaste åren ökat, minskade under 1954 med 155 000 ton. Tabellen K över omsättningen av järnmalm visar, att ökningen i lagren av slig fortsatte, vilket huvudsakligen sammanhängde med minskade leveranser för export.

Andra malmer än järnmalm. Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer uppgick, såsom framgår av tabell 3 i tabellavdelningen, under år 1954 till 25 661 ton direkt användbar malm av

olika slag med ett sammanlagt värde av 4 165 000 kr jämte 2 228 802 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 21 anrikningsverk, vilka med få undantag använda flotationsanrikningsmetoden, behandlades under redogörelseåret 2 230 339 ton rågods. Av nämnda verk ha två även framställt järnmalmsslig. En del av rågodset utgjorde avfall efter järnmalmsanrikning. Sammanlagt framställdes 638 895 ton slig av skilda slag med ett värde av 127,9 miljoner kr. Verken voro för anrikning av enbart annan malm än järnmalm i gång sammanlagt 99 023 timmar.

Under senare år har malmfångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som visas i tab. L.

Tab. L. Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1951—1954. Ton

	1951	1952	1953	1954
Guldmalms	65 624	67 150	74 560	56 407
Kopparmalm	55 388	51 650	56 667	56 114
Manganmalm	17 544	18 877	11 668	8 173
Silver- och blymalm	24 991	27 379	33 900	40 650
Svavelkis	406 934	413 586	388 990	399 199
Volfammalm	562	519	539	495
Zinkmalm	65 880	66 881	78 542	103 518
Summa	636 923	646 042	644 866	664 556

	Direkt användbar malm		Slig		Summa	
	Ton	Värde 1 000 kr	Ton	Värde 1 000 kr	Ton	Värde 1 000 kr
Guldalm 20 930	3 985	35 477	968	56 407	4 953	
Kopparmalm —	—	56 114	41 943	56 114	41 943	
Manganmalm 4 731	180	13 442	1222	8 173	402	
Silver- och blymalm —	—	40 650	29 689	40 650	29 689	
Svavelkis —	—	399 199	29 674	399 199	29 674	
Volframalm —	—	495	3 839	495	3 839	
Zinkmalm —	—	103 518	21 576	103 518	21 576	
Summa	25 661	4 165	638 895	127 911	664 556	132 076

¹ Därav 2 926 ton mangankalk med ett värde av 30 000 kr.

Fördelningen av 1954 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmernas värde visas av sammanställningen ovan. En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat de nedan redovisade kvantiteterna. I denna tablå har av svavel endast medräknats vad som ingår i såsom svavelkis redovisade malmer. I övriga malmer redovisas ett svavelinnehåll av 32 823 ton. Dessutom må även erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 1 219 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom betydande manganhalt. Produktionen av dylika malmer uppgick under 1954 enligt tab. 1 och 2, i vilka manganhalterna för malmer och sliger med en uppgiven halt av i regel minst 1 % redovisats, till 411 259 ton direkt användbar malm och 65 488 ton slig, tillsammans innehållande 17 033

ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså manganinnehållet i olika slags malmer under redogörelseåret ha utgjort 18 252 ton.

Beträffande förändringar i lagren av andra malmer än järnmalm må framhållas, att lagren av zinkmalm minskade från 19 953 ton vid 1953 års slut till 17 069 ton vid motsvarande tidpunkt 1954. Lagren av svavelkis fortsatte att minska och uppgick till 7 277 ton vid årsskiftet 1954/55.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera. Brytningen av såväl stenkol som eldfast lera och klinkerlera uppvisade betydligt mindre kvantiteter under 1954 än under året före.

Stenkolsproduktionen redovisas i tabellen M fördelad på tre olika kva-

År	Brytningsmängd berg, stenkol o. lera Ton	Antal arbetare	Ton per arbete- timme
1951	639 429	805	794
1952	791 899	942	841
1953	640 000	804	796
1954	569 347	724	786

	Bly ton	Fosfor ton	Guld kg	Koppar ton	Mangan ton	Silver kg	Svavel ton	Volfram ton	Zink ton
I direkt användbar malm	—	2	1 122	329	639	2 491	—	—	—
I slig	29 693	—	2 308	12 984	580	66 422	196 668	274	58 429
Summa: 1954	29 693	2	3 430	13 213	1 219	68 913	196 668	274	58 429
1953	25 534	3	2 745	13 539	1 664	48 878	192 213	264	45 093

liteter: A-kol med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, B-kol med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % samt C-kol med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen av berg, stenkol och lera per arbetare utgjorde år 1954 enligt vidstående tablå 786 ton mot 796 ton föregående år. Den totala brytningsmängden är likväl större än vad dessa siffror ge vid handen, enär även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten. Det totala produktionsvärdet inom stenindustrin (inkl. skifferoljeverk) uppgick till 187,6 miljoner kr under 1954 mot 177,2 miljoner året förut. Denna ökning, som även motsvarades av en kvantitativ uppgång beträffande flertalet stenprodukter, ägde rum inom nästan alla stenindustriella grupper. I fråga om produktionsförändringen för de olika varuslagen (tab. 6) konstateras bl. a., att gatstensproduktionen undergick en minskning från 117 000 ton till 94 000 ton. Av krossad sten och maka-

dam (av granit och gnejs samt s. k. svarta och gröna graniter) framställdes väsentligt större kvantiteter. Brytningen av blocksten av såväl vanliga röda och grå graniter som av svarta och gröna graniter steg ytterligare under året.

Vid kalk- och kritbruken har uppgång ägt rum i produktionen av osläckt kalk från 525 000 ton 1953 till 535 000 ton 1954. Även produktionen av släckt kalk ökade, medan framställningen av bränd dolomit minskade. Under året levererad, för jordförbättring avsedd, kalk har redovisats med 92 127 ton osläckt och 12 432 ton släckt kalk, 2 239 ton mjölkalk, 93 751 ton kalkstensmjöl och 810 ton kalkmärgel; motsvarande siffror år 1953 voro 102 398, 12 086, 1 176, 107 452 respektive 930 ton. Nämnade siffror för osläckt kalk och kalkstensmjöl torde genomgående vara något för höga. I dessa torde nämligen även ha inräknats mindre kvantiteter, som använts såsom murbrukskalk eller för annat industriellt ändamål.

Förutom den ovannämnda kalken, framställd vid de egentliga kalkbruken, brännes kalk för industriens eget behov vid en del sulfatmasse- och karbidfabriker samt kopparverk och sockerbruk. Produktionssiffrorna för ifrågasvarande kalk utgjorde 256 052 ton mot

Tab. M. Produktionen av stenkol, eldfast lera och klinkerlera åren 1950—1954

År	Stenkol	Därav			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	A-kol	B-kol	C-kol		
	Ton					
1950	309 296	121 670	137 693	49 933	172 579	44 101
1951	278 767	104 412	125 940	48 415	186 119	52 742
1952	346 995	112 729	179 785	54 481	248 492	54 137
1953	284 648	106 047	83 995	94 606	181 127	47 946
1954	267 280	98 589	77 871	90 820	137 545	44 788

Tab. N. Ugnar använda för bränning av kalk, dolomit och kiselgur

	Periodisk bränning		Kontinuerlig bränning				
	Kalk-fyrar och jord-ugnar	Fält-ugnar	Schaktugnar		Ringugnar		Rote-rande bränn-ugnar
			gas-eldade	andra	gas-eldade	andra	
<i>För kalkbränning</i>	22	216	76	40	1	3	5
därav vid: kalkbruk	22	216	159	17	1	2	1
sulfatmassfabriker	—	—	12	4	—	—	4
karbidfabriker o. kopparverk ..	—	—	5	1	—	—	—
sockerbruk	—	—	—	18	—	1	—
<i>För dolomitbränning</i>	—	—	—	3	—	—	—
<i>För bränning av kiselgur</i>	—	2	—	2	—	—	1
Summa: 1954	22	218	76	45	1	3	6
1953	15	263	71	45	—	3	5

¹ 8 ugnar även använda för bränning av dolomit.

213 449 ton år 1953. Av denna kalk tillverkades under 1954 135 923 ton vid sulfatmassfabriker, 79 150 ton vid karbidfabriker, 268 ton vid kopparverk och 40 711 ton vid sockerbruk.

För framställning av olja ur alunskiffer i industriella former användes 1 821 807 ton alunskiffer. Följande produkter erhöles:

	m ³	Värde 1000 kr
bensin	27 229	4 696
pannbrännolja	68 681	7 732
gasol	17 157	4 702
	ton	
svavel	27 865	6 508
ammoniumsulfat	988	266
asfalt	175	33
	1000 m ³	
gas	14 027	802

Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m. redovisas i tabellerna 5 och 6. I förstnämnda tabell är produktionen fördelad på olika län. Till den årliga bergverksstatistiken insamlas jämväl uppgifter rörande den totala brytningskvantiteten av vissa

bergarter, men dessa data publiceras ej i tabellavdelningen. För redogörelse-året äro dessa totala brytningsmängder följande.

	Ton
Alunskiffer	2 140 151
därav till bränsle	318 344
Kalksten	6 664 206
därav: kalkmargel för cement-tillverkning	678 520
foderkalk	8 945
Kiselgur	5 805
Krita	20 847
Kvartsit	312 738
Lerskiffer	7 176
Sandsten	19 867

Antalet ugnar, som 1954 användes vid kalkbränningen, framgår av tabell N.

Förbrukning av vissa råvaror m. m.

Förbrukningen av de viktigaste slipmedlen o. d. vid de stenindustriella anläggningarna har under 1954 uppgått till följande kvantiteter (kg).

Bly	304
Karborundum	73 698
Magnesit	1 077
Pimsten	1 013
Smärgel	6 672

	Järnmalm- gruvor	Andra malm- gruvor	Kol- gruvor	Fältspats- o. kvarts- brott	Skiffer- oljeverk	Andra sten- industriella anlägg.	Summa
Sprängämnen (kg)	3 520 714	782 075	46 282	27 895	161 054	1 098 849	5 636 869
Tändhattar (st) ...	3 938 548	1 189 102	229 139	68 470	18 350	2 278 874	7 722 483
Gruvvirke (m ³) ...	16 423	8 190	10 226	45	—	—	34 884

Stålsand	1 404 092	Pinol; tallolja	166 830
Tennaska	2 390	Salpetersyra	291 796
Terpentin	811	Soda	51 580
		Svavelsyra	6 978 951
Ätgången av flotationsreagenser och avfosforeringsmedel (kvantiteter i kg) vid malmgruvorna framgår av nedan- stående specifikation.		Terpentin	625
		Vattenglas	30 338
		Xantat	861 518
		Övriga reagenser	3 336

Cyanid	38 921	Vid gruvor och stenindustriella an- läggningar ha förbrukats ovanstående kvantiteter sprängämnen, tändhattar och gruvvirke.
Kalk	4 048 105	
Koppar- och zinksulfat	630 435	
Kromater	110 580	

Tab. O. Bränsleförbrukningen vid gruvor och stenindustriella anläggningar

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Förbrukningen av bränsle vid					
		järngruvor		andra malm- gruvor	kol- gruvor	kalk- och krit- bruk	andra stenindu- striella anlägg- ningar
		totalt	därav för brikette- ring och sintring ¹				
Stenkol (inkl. stybb) o. kolbriketter.	ton	3 723	23	2 168	1 583	64 754	1 601
Koks (inkl. stybb) o. koksstybbriketter	»	74 881	73 076	339	4	12 263	812
Torvbränsle (inkl. torvbriketter)....	»	—	—	172	—	1	189
Träkol (inkl. stybb)	hl	278 834	265 648	1 451	—	800	493
Träbränsle:							
ved i större stycken	m ³	16 027	264	28 172	—	84 888	4 302
andra slag	»	8 902	1 603	5 886	—	67 639	2 847
Flytande bränsle:							
bensin, bentyl, motorsprit	ton	376	—	177	13	310	1 324
dieselolja och andra motoroljor ..	»	1 490	8	902	29	787	1 829
eldningsolja: nr 1	»	1 644	195	709	43	77	372
övriga	»	8 081	6 951	1 194	—	16 883	2 848
fotogen	»	90	—	39	1	91	104
Masugns- och koksugns gas	1000 m ³	83 710	83 710	—	—	—	—
Alunskiffer	ton	—	—	—	—	206 876	106 000
Summa bränsle med reduktion till stenkol ²	ton	108 174	92 189	12 504	1 718	165 552	34 591

¹ Omfattar samtliga verk, jfr tab. 7. — ² De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1,05; träkol, träkolsstybb och bilkol 0,017; torvbränsle 0,5; ved i större stycken 0,17; annat träbränsle 0,09; flytande bränsle: bensin och lättbentyl 1,6, motor- och pannbrännolja samt fotogen 1,5, tjärolja 1,3; alunskiffer 0,2. Masugns- och koksugns gas ingå ej.

Tab. P. Vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk använda motorer

	Vatten- turbiner		Ångtur- biner		Oljemo- torer		Elektriska motorer		Summa motorer	
	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk
<i>Vid gruvbrytning:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	3	40	49	1 919	2 105	115 425	2 157	117 384
uppföring o. pumpning	—	—	—	—	9	181	336	40 757	345	40 938
borrning	—	—	—	—	9	351	4 221	42 710	4 230	43 061
andra ändamål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) för elektrisk generatordrift	14	2 970	2	2 000	—	—	—	—	16	4 970
<i>Vid anrikning, brikettering och sintring:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	—	—	1	94	7 078	111 794	7 079	111 888
b) för elektrisk generatordrift	2	250	—	—	—	—	—	—	2	250
<i>Summa motorer:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	3	40	68	2 545	13 740	310 686	13 811	313 271
b) för elektrisk generatordrift	16	3 220	2	2 000	—	—	—	—	18	5 220

Bränsle, smörjmedel och elektrisk energi

Bränsleförbrukningen vid här ifrågasvarande bergverksgrupper framgår av tab. O. I gruppen andra stenindustriella anläggningar ingår även skifferoljeverket.

Vid gruvor och stenindustriella anläggningar redovisades följande konsumtion av smörjmedel:

Skäroljor	6 798 kg
Motor- och biloljor	326 626 »
Maskin- och cylindroljor	612 395 »
Andra smörjoljor	98 447 »
Fasta smörjmedel, fett	185 452 »

Ovanstående siffror innefatta även förbrukningen av smörjmedel för transportmedel, använda för industridriften, och avse kvantiteter, som under året förbrukats eller tillförts maskins smörj-system. Under året har dessutom redovisats förbrukning av 828 kg hårdningsolja och 28 902 kg transformatorolja.

Förbrukningen av elektrisk energi under 1954 framgår av sid. 16.

Drivkraft

En översikt över den under 1954 vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk använda drivkraften meddelas i ovanstående tabell P. Beträffande de stenindustriella anläggningarna hänvisas till tabell C. Av den för omedelbar maskindrift använda drivkraften, 313 271 hk, kommo 66,3 % på järnmalmsgruvor och 33,7 % på andra malmgruvor än järnmalmsgruvor. Vid gruvbrytningen ha för uppföring och pumpning använts 117 344 hk, för borrning 40 938 hk och för ventilation och andra ändamål 20 030 hk, varjämte vid anrikning redovisats 93 128 hk samt vid brikettering och sintring 18 760 hk. Dessutom ha vid gruvorna använts 23 071 hk för andra ändamål än de nyssnämnda.

Förvaltnings- och arbetarpersonal

Den under redogörelseåret vid gruvor och stenindustriella anläggningar anställda förvaltningspersonalen framgår av tabellen R. Förvaltningspersonalens

Tab. R. Förvaltningspersonalen inom gruvföretag och stenindustriella anläggningar

	Företagsledare		Övrig chefspersonal	Teknisk driftspersonal		Arbetsbefäl	Kontorspersonal		Kontorsbud-, vaktmästare, telefonister o. d.		Socialvårdspersonal		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Kv.		Män	Kv.		Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.		
Järngruvor	19	—	59	214	19	502	324	102	15	16	4	5	—	1 279
Andra malmgruvor ..	4	—	47	134	23	183	130	41	12	7	—	4	—	585
Kolgruvor	—	—	1	9	2	26	12	9	—	—	—	2	—	61
Kalk- och kritbruk ..	28	—	13	18	—	93	39	36	4	4	1	—	7	243
Fältspats- o. kvartsbrott	5	—	2	1	—	20	4	6	1	—	—	—	—	39
Andra stenindustriella anläggningar...	81	2	27	55	—	235	153	83	8	1	2	—	44	691
Skifferoljeverk	3	—	39	81	3	57	60	26	5	2	1	1	8	286
Summa: 1954	140	2	188	512	47	1 116	722	303	45	30	8	12	59	3 184
1953	141	2	169	424	43	1 085	679	287	56	40	7	11	278	3 022

¹ Därav 2 kvinnor. — ² Därav 1 kvinna.

antal fortsatte att växa inom samtliga grupper, endast med två obetydliga undantag.

Vid kolgruvorna ha redovisats 6 manliga ägare, vid fältspats- och kvartsbrotten 5 manliga och 1 kvinnlig, vid kalkbruk 11 manliga ägare samt vid andra stenindustriella anläggningar 121 manliga och 1 kvinnlig ägare (enskilda personer eller delägare i andra bolag än aktiebolag), vilka haft sin huvudsakliga sysselsättning förlagd till av dem redovisade bergverk antingen i egenskap av företagsledare eller såsom deltagare i det egentliga fabriktionsarbetet utan att dock ha inräknats bland förvaltningspersonalen eller arbetarpersonalen.

Järnmalmsgruvor, andra malmgruvor och skifferoljeverk ha i genomsnitt under året sysselsatt ett mindre antal arbetare än 1953 (tab. S). En jämförelse mellan antalet arbetstimmar per arbetare vid olika slag av gruvarbete visar,

att det genomsnittliga antalet arbetstimmar vid underjordsbrytning gått ned från 1 845 till 1 834 och vid brikettering och sintring sjunkit från 2 113 till 1 987 timmar. En nedgång i motsvarande siffra redovisas för personal vid dagbrottsbrytning, från 1 991 till 1 944, och för annan vid malmbrytningen sysselsatt personal (såsom mottagare, skräddare, sovringspersonal samt övriga arbetare) förelåg minskning i antalet arbetstimmar, från 2 041 till 2 021.

Såsom hjälparbetare ha redovisats maskinister och eldare, lager- och transportarbetare, arbetare för reguljära underhålls- och reparationsarbeten, vaktpersonal, fast anställda städerskor m. fl. Till denna grupp arbetare har sedan 1941 vid stenkolsgruvorna förts all personal, som ej deltagit vid själva brytningen och som tidigare huvudsakligen ingått under rubriken »gruvarbete i dagen», samt vid andra malmgruvor än järngruvor viss tidigare ej redovisad personal, sysselsatt med

Tab. S. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom gruvor och stenindustriella anläggningar

	Män		Kvinnor		Summa arbetare		Utgjorda arbetstimmar	
	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav av under-åriga
	1 000 timmar							
Järnmalmsbrytning	8 675	¹ 275	248	15	8 923	¹ 280	17 473	¹ 549
därav hjälparbetare o. d.	3 535	..	162	..	3 697	..	7 507	..
Järnmalmsanrikning	371	..	2	..	373	..	713	..
Brikettering och sintring	316	..	—	..	316	..	555	..
Annan malmbrytning	2 639	² 91	51	² 5	2 690	² 96	5 332	² 192
därav hjälparbetare o. d.	1 291	..	51	..	1 342	..	2 798	..
Anrikning av annan malm	391	..	6	..	397	..	797	..
Kolgruvor	718	1	6	—	724	1	1 304	3
därav hjälparbetare o. d.	166	..	6	—	172	..	354	..
Kalk- och kritbruk	2 015	25	18	—	2 033	25	4 212	44
därav hjälparbetare o. d.	416	..	2	—	418	..	913	..
Fältspats- och kvartsbrott	225	5	2	1	227	6	461	11
därav hjälparbetare o. d.	57	..	—	—	57	..	126	..
Andra stenindustriella anläggningar ..	5 519	89	11	—	5 530	89	11 044	160
därav hjälparbetare o. d.	673	..	6	—	679	..	1 431	..
Skifferoljeverk	954	15	—	—	954	15	2 050	33
därav hjälparbetare o. d.	443	..	—	—	443	..	971	..
Summa: 1954	21 823	501	344	11	22 167	512	43 941	992
1953	22 077	457	362	13	22 439	470	44 552	922

¹ Inklusive anrikning, brikettering och sintring. — ² Inklusive anrikning.

för gruvbrytningen förberedande arbeten.

Utöver i tabellen S upptagna arbetare vid stenindustriella anläggningar voro en del arbetare sysselsatta vid sådana fältspats- och kvartsbrott, stenbrott och stenhuggerier samt kalk- och kritbruk, vilka ej medräknats såsom anläggningar men vilkas produktion dock medtagits i tab. 5 och 6. Antalet av dessa arbetare — företagsledare, arbetsbefäl samt i egna företag sysselsatta arbetsgivare inräknade — var för redogörelseåret 534 män och 2 kvinnor, av vilka 40 män och 1 kvinna voro sysselsatta vid kalk- och kritbruken.

För framställning av den i tabell 6 not 2 redovisade kalken har uppgivits en arbetarpersonal av 88 män över 18

år med ett sammanlagt antal arbetstimmar av 54 200 vid sockerbruken, 123 män över 18 år med totalt 256 912 arbetstimmar vid sulfatmassefabrikerna samt 41 män över 18 år inalles vid karbidfabrikerna och kopparverken. Av dessa arbetare ha som hjälparbetare redovisats 4 män över 18 år vid sulfatmassefabrikerna.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tabellen T. Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft använts, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 6 097 män, av vilka 5 507 eller 90,3 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Om några år, då man i Kiirunavaara malmfält helt över-

Tab. T. Arbetarpersonal vid malm- och stenkolsbrytning

	Underjords- brytning	Dagbrytning	Allt annat arbete i dagen		Summa
	Män			Kvinnor	
Järnmalsbrytning	3 750	558	4 367	248	8 923
Annan malm-brytning	1 207	30	1 402	51	2 690
Stenkolsbrytning	550	2	166	6	724
Summa: 1954	5 507	590	5 935	305	12 337
1953	5 544	825	5 436	316	12 121

gått från dagbrottsbrytning till underjordsbrytning, torde endast några få procent av det totala arbetarantalet komma att sysselsättas i dagbrott. Förhållandevis mest förekommer underjordsarbete vid stenkolsbrytning och vid brytning av annan malm än järnmalm. Vid stenbrotten, såväl fältspats- och kvartsbrott som granit-, kalkstens- o. d. stenbrott, förekommer underjordsbrytning ej i någon nämnvärd omfattning.

I redogörelsen ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer i de småländska länen, under året utgörande 2 män över 18 år, för vilka redovisats tillsammans 56 utgjorda arbetstimmar.

Fyndigheters förvärvande och försvar

Antalet under år 1954 utfärdade mutsedlar framgår av tabell U. Tabellen visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malmanledningar. Beträffande den lokala fördelningen av mutsedlarna kan nämnas, att huvuddelen utfärdats inom norra och västra bergmästardistriktet.

Enligt 2 § i 1938 års gruvlag skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är

blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse ha under 1954 anvisats följande 26 utmål, nämligen 5 för järnmalm, 9 för bly- och silvermalm samt 12 för titanmalm. Motsvarande antal utmål föregående år uppgick till 18.

Tabellen W visar, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden 1954 bevarats i 5 056 utmål (år 1953 5 045) och 38 koncessioner (39). Dessutom ha 45 sjömalmsutmål försvarats genom arbete samt en koncession för alunskiffer genom avgift. Under redogörelseåret ha 27 utmål anmälts sönade.

Rätt till de malmer eller mineral, som enligt 1938 års gruvlag äro inmutbara, kan efter utmålsläggningen bibehållas endast genom betalning av försvarsavgift. Enligt gruvstadgan kunde gruvrätt försvaras även med arbete, eventuellt giltigt även för flera angränsande utmål eller för flera år framåt. Härjämte kunde under vissa förutsättningar vilostånd få åtnjutas, d. v. s. att försvaret under visst antal år fick nedläggas utan att gruvrätten förverkades. Då 1884 års gruvstadga med vissa modifikatio-

Tab. U. Antal mutsedlar gällande malmer och andra inmutningsbara mineral

	A n t a l m u t s e d l a r			
	å nyupp- täckta fyn- digheter	å förut inmutade fyndigheter	Summa	
			1954	1953
Grafitmalm	—	2	2	1
Guldmalm	1	2	3	2
Järnmalm	596	99	695	889
Koboltmalm	1	1	2	—
Kopparmalm	81	37	118	59
Magnesitmalm	—	—	—	9
Manganmalm	—	1	1	29
Molybdenmalm	6	—	6	10
Svavelkis	95	18	113	322
Titanmalm	6	—	6	—
Vanadinmalm	—	—	—	36
Volframalm	6	10	16	18
Zinkmalm	5	26	31	19
Bly- och silvermalm	85	156	241	154
Bly- och zinkmalm	—	2	2	11
Guld- och silvermalm	31	52	83	—
Bly-, silver-, vanadin- och grafitmalm	—	—	—	3
Koppar- och blymalm	—	1	1	—
Koppar- och silvermalm	8	—	8	—
Nickel- och kopparmalm	—	4	4	—
Kopparmalm samt svavelkis	9	—	9	22
Koppar-, grafit- och zinkmalm	—	—	—	1
Koppar-, järn- och titanmalm	—	—	—	1
Bly-, silver- och zinkmalm	—	14	14	—
Svavel- och arsenikkis	10	—	10	—
Guld- och silvermalm samt arsenikkis	—	1	1	—
Summa	940	426	1 366	1 586

ner enligt 45 § av 1886 års lag angående stenkolsfyndigheter m. m. är giltig för försvaret av de stenkolsfyndigheter, till vilka rätten uppkommit före stenkolslagens ikraftträdande, försvaras fortfarande dessa äldre rättigheter med arbete.

Koncessioner enligt stenkolslagen kunna försvaras endast genom arbete.

Detta gäller ej blott, då koncessionen avser stenkol, utan även beträffande fyndigheter av salt, olja, gas och alunskiffer, beträffande vilka bestämmelserna i detta avseende dock äro sinsemellan olika. Koncessionssystem är numera infört även för uran-, torium- och berylliumhaltiga mineral.

Tab. W. Sättet för bibehållande av äganderätt till utmälen år 1954

	Utmål för malmgruvor		Utmål o. koncessioner för stenkol m. m.			Summa
	för- svarade genom erlägg- ande av avgift	sönade under året	för- svarade genom arbete	under vilo- sländ	sönade under året	
Utmål för: järngruvor	3 382	21	—	—	—	3 403
andra malmgruvor	¹ 1 331	6	—	—	—	1 337
stenkolsgruvor	—	—	316	—	—	316
Koncessioner för: stenkolsgruvor	—	—	28	2	—	30
alunskiffer	—	—	2	3	—	5
uran	—	—	2	—	—	2
olja och gas	—	—	1	—	—	1
Summa	4 713	27	349	5	—	5 094

¹ Varav 2 varputmål, som försvarats genom arbete.

IV. Järn- och stålverk samt metallframställningsverk

Produktion

Tackjärn. Under år 1954 framställdes 939 016 ton tackjärn, vilket är ca 6 % lägre än under 1953.

Efterföljande översikt (tab. X) av tackjärnstillverkningens fördelning på olika län visar, att ökad produktion förekom i bl. a. Kopparbergs län, medan produktionen i bl. a. Västmanlands

och Norrbottens län minskade. De redovisade kvantiteterna inom Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län utgjordes helt av syntetiskt tackjärn.

Fördelas tackjärnsproduktionen efter det bränsleslag, som använts vid tillverkningen, framträder en viss ökning i produktionen av kokstackjärn. Då produktionen av träkolstackjärn sjönk kraftigt, ökade sålunda kokstackjärnets andel från 86 % till 93 % av totala tackjärnsproduktionen, syntetiskt tackjärn ej inräknat, och utgjorde 861 310 ton.

Då redovisningen omlagts fr. o. m. 1949 års uppgifter, kunna med tidigare år direkt jämförbara siffror icke meddelas beträffande produktionens användning. Såsom framgår av tabell 8

Tackjärnsproduktionen	
årligen	ton
1921—1930	403 196
1931—1935	414 329
1936—1940	658 445
1941—1945	772 181
1946—1950	749 290
1951	851 477
1952	1 050 327
1953	1 000 851
1954	939 016

Tab. X. Produktionen av tackjärn inom olika län åren 1952—1954

Län	1952		1953		1954	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	26 714	2,5	28 627	2,9	27 139	2,9
Uppsala län	8 403	0,8	4 244	0,4	2 047	0,2
Södermanlands län.....	97 739	9,3	81 494	8,1	90 356	9,6
Östergötlands län.....	—	—	4 506	0,5	—	—
Jönköpings län	4 340	0,4	3 851	0,4	2 288	0,3
Malmöhus län	607	0,1	109	0,0	126	0,0
Göteborgs och Bohus län	3 217	0,3	4 119	0,4	1 605	0,2
Älvsborgs län.....	118	0,0	212	0,1	185	0,0
Skaraborgs län	—	—	2 500	0,2	2 800	0,3
Värmlands län.....	34 081	3,3	37 378	3,7	20 884	2,2
Örebro län	73 524	7,0	61 713	6,2	29 223	3,1
Västmanlands län	160 629	15,3	139 305	13,9	130 572	13,9
Kopparbergs län	298 307	28,4	329 907	33,0	373 046	39,7
Gävleborgs län.....	111 367	10,6	85 490	8,5	70 593	7,5
Norrbottnens län	231 281	22,0	217 396	21,7	188 152	20,1
Hela riket	1 050 327	100,0	1 000 851	100,0	939 016	100,0

i tabellavdelningen ha 836 295 ton angivits vara avsedda för järn- och stålframställning, medan 102 721 ton redovisats som gjuteritackjärn. I förstnämnda kvantitet ingå 618 563 ton tackjärn, som i flytande form gått direkt till stålframställning. Motsvarande siffra under åren 1950—1953 var:

år	ton
1950	308 634
1951	348 375
1952	396 498
1953	545 524

Vissa uppgifter om kapacitet och produktion beträffande ugnar, avsedda för tackjärnsframställning, ha samman-

Tab. Y. Ugnar för tackjärnsframställning

Ugnstyp	Samtliga ugnar		Därav sådana ugnar, som voro i gång under året					
	Antal	Kapacitet per år	Antal	Kapacitet under året	Drifttid	Produktion		
						Ton	i % av kapaciteten för	
		Ton		Ton	Dygn		samtliga ugnar	använda ugnar
A. Masugnar.....	50	1 657 300	25	1 140 000	6 207	927 981	56,0	81,4
Bläster- för: träkol...	23	306 800	8	101 000	1 140	47 904	15,6	47,4
koks....	15	1 117 000	11	883 000	3 209	735 141	65,8	83,3
Elektro- för: träkol...	5	55 000	1	19 000	326	18 767	34,1	98,8
koks....	7	178 500	5	137 000	1 532	126 169	70,7	92,1
B. Andra elektriska ugnar än masugnar	8	30 300	7	29 800	996	1 8866	29,3	29,8

¹ Härutöver ha framställts 185 ton tackjärn i elugn, som huvudsakligen använts för annan tillverkning, samt 1 984 ton perlittackjärn i martinugn.

ställt i tabellen Y. Med kapacitet avses därvid praktiskt möjlig toppproduktion, d. v. s. den högsta produktion, som under en längre tidsperiod kan uppnås vid tillgång på arbetskraft, elkraft, bränsle och material.

I tabellerna Z och AA redovisas uppgifter angående medeltillverkning, medeldriftstid och dygnsproduktion per masugn. Med dygn avses här en driftstid om 24 timmar.

Det framställda tackjärnet är i tabell BB fördelat efter olika tillverkningsmetoder. Under år 1954 förekom även

produktion av 1 984 ton perlittackjärn i martinugn, vilket i tab. 8 förts under rubriken annat tackjärn (syntetiskt).

Under redogörelseåret producerades kokstackjärn i Stockholms, Södermanlands, Västmanlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs och Norrbottens län, elektrotackjärn förutom i de tre sistnämnda länen även i Värmlands län. Elektrotackjärn i annan elektrisk ugn än masugn framställdes i Uppsala, Jönköpings, Malmöhus, Älvsborgs, Skaraborgs samt Göteborgs och Bohus län.

Värdet av redogörelseårets totala tack-

Tab. Z. Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1950—1954

År	Medeltillverkning	Medeldriftstid	Medeltillverkning per dygn och masugn			
			Totalt	Därav för		
				blåstertackjärn framställt med enbart		elektrotackjärn
				träkol	koks	
	per masugn					
	Ton	Dygn	Ton	Ton	Ton	Ton
1950.....	18 503	241	76,93	37,72	145,60	65,46
1951.....	22 066	245	90,02	39,56	155,02	67,25
1952.....	28 720	278	103,43	40,25	178,36	66,14
1953.....	27 389	228	120,39	37,09	211,93	70,09
1954.....	37 119	248	149,49	42,02	229,09	78,01

Tab. AA. Tackjärnsproduktionen per masugn inom olika län åren 1952—1954

Län	Medeltillverkning			Medeldriftstid			Medeltillverkning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1952	1953	1954	1952	1953	1954	1952	1953	1954
Stockholms län	26 714	28 627	27 139	348	320	319	76,76	89,46	85,07
Uppsala län	4 261	2 213	—	125	72	—	34,09	30,74	—
Södermanlands län.....	48 869	40 747	45 178	339	206	217	144,16	198,28	208,67
Östergötlands län	—	4 506	—	—	122	—	—	36,93	—
Värmlands län.....	10 030	11 787	9 450	245	305	171	40,88	38,68	55,43
Örebro län	9 190	8 816	7 306	225	199	161	40,78	44,30	45,46
Västmanlands län	26 771	23 218	32 643	345	261	288	77,56	89,13	113,23
Kopparbergs län	49 718	65 981	74 609	247	298	286	201,29	221,56	260,51
Gävleborgs län.....	22 273	14 248	23 531	270	157	250	82,43	90,58	94,12
Norrbottens län	57 820	54 349	47 038	350	240	284	164,97	226,17	165,63
Hela riket	28 720	27 389	37 119	278	228	248	103,43	120,39	149,49

Tab. BB. Tackjärnsproduktionen med fördelning på olika framställningssätt åren 1952—1954

	1952			1953			1954		
	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning
		Dygn	Ton		Dygn	Ton		Dygn	Ton
Blästermasugn	27	7 601	875 517	27	6 106	840 007	19	4 349	783 045
därav med enbart träkol	14	3 477	139 957	15	2 597	96 331	8	1 140	47 904
» » » koks.	13	4 124	735 560	12	3 509	743 676	11	3 209	735 141
Elektrisk masugn ¹	9	2 395	158 396	9	2 083	146 006	6	1 858	144 936
därav med enbart träkol	3	656	31 482	3	662	33 605	1	326	18 767
» » koks och koksstybb i blandning	6	1 739	126 914	6	1 421	112 401	5	1 532	126 169
Annan elugn än masugn	5	900	12 306	7	1 124	12 610	7	996	8 866
Summa	41	10 896	21 046 219	43	9 313	998 623	32	7 203	936 847

¹ Till elektriska masugnar räknas även elektriska lågschaktugnar. — ² Härutöver ha framställts 118 ton tackjärn i elugn, som huvudsakligen använts för annan tillverkning, samt 3 990 ton perlitackjärn i martinugn. — ³ Härutöver ha framställts 212 ton tackjärn i elugn, som huvudsakligen använts för annan tillverkning, samt 2 016 ton perlittackjärn i martinugn. — ⁴ Se not till tab. Y.

järnsproduktion har uppgivits till 221 687 000 kr eller i genomsnitt 236 kr per ton, vilket innebär en stark sänkning i medelvärdet i förhållande till 1953. För den till avsalu avsedda delen av tackjärnsproduktionen redovisas ett värde av 279 kr per ton mot 337 kr per ton år 1953.

Ferrolegeringar och järnsvamp. Tillverkningen av ferrolegeringar visade ökning med 10 % under 1954 men uppnådde icke helt 1952 års höga nivå.

Beträffande kromjärn, kisel-mangan-järn och kiselkrom bör observeras, att endast handelsfärdig, slutraffinerad produkt ingår i de redovisade siffrorna. I nedanstående tabell (CC) har även legosmältning av ferrolegeringar medräknats under de år sådan förekommit, nämligen 1951—1953. — Vad åter angår de biprodukter, som framkommit i samband med tillverkningen, redovisas produktionen av dessa i industriberättelsen.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från 9 verk med sammanlagt 56 ugnar. Av de redovisade ugnarna användes 48 uteslutande för tillverkning av ferrolegeringar och 8 för framställning av huvudsakligen annan produkt. Den sammanlagda drifttiden vid de förstnämnda ugnarna utgjorde 7 825 dygn eller i genomsnitt 163 dygn per ugn, och vid de ugnar, som använts för framställning av andra produkter, var drifttiden 1 051 dygn.

Järnsvamp producerades under 1954 vid fem verk, och den tillverkade kvantiteten uppgick till 52 000 ton med ett värde av 20,2 miljoner kr.¹ Den sammanlagda drifttiden för järnsvampugnarna var 1 505 dygn, och årets produktion utgjorde 60,5 % av ugnarnas totala kapacitet.

Smidbara mellanprodukter. Tillverkningen av vällmetall enligt lancashiremetoden, som 1953 uppgick till 2 960 ton, sjönk under år 1954 till 1 780 ton.

¹ Inkl. värdet å av järnsvamp framställt järnpulver.

Tab. CC. Produktionen av ferrolegeringar åren 1951—1954

Slag av ferrolegeringar	1951	1952	1953	1954
	Ton			
Kisel-, mangan- och kiselkrombriketter	672	346	320	511
Kiseljärn	14 084	16 768	15 398	13 892
Kiselkrom	1 019	1 908	126	2 313
Kiselmanganjärn	2 925	5 543	4 976	9 739
Kiselmetall	3 863	4 172	3 307	4 910
Kromjärn	19 062	20 671	21 260	18 560
Manganjärn	9 463	11 502	9 605	11 195
Molybdenjärn	691	702	443	603
Spegeljärn	1 288	962	650	—
Titanjärn	25	87	87	30
Vanadinjärn	141	120	30	63
Volframjärn	828	452	247	365
Andra slag	46	32	—	22
Summa	54 107	63 265	56 449	62 203

Tab. DD. Härdar för vällmetallframställning

Slag av härdar	Samtliga härdar		Därav sådana, som voro i gång under året					
	An- tal	Kapacitet per år	An- tal	Kapacitet under året	Drifttid	Produktion		
						Ton	i % av kapa- citeten för	
							samtliga härdar	använda härdar
		Ton		Ton	Dygn			
Lancashirehärdar	18	9 350	10	5 433	472	1 780	19,0	32,8
Andra härdar	1	700	—	—	—	—	—	—
Summa	19	10 050	10	5 433	472	1 780	17,7	32,8

År	Bessemergötmetsall		Martingötmetsall		Elektrogötmetsall		Summa götmetsall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	1 000 kr
1950	145 787	10,1	706 183	49,2	584 869	40,7	1 436 839	517 623
1951	174 061	11,6	716 604	47,6	613 257	40,8	1 503 922	717 253
1952	158 939	9,6	766 877	46,0	739 856	44,4	1 665 672	921 572
1953	237 731	13,5	710 781	40,4	810 346	46,1	1 758 858	867 102
1954	327 405	17,8	720 508	39,2	791 996	43,0	1 839 909	820 975

Kvantitet och värde av under 1950—1954 framställd vällmetall visas i följande tablå.

År	Ton	Värde 1 000 kr
1950	2 581	1 626
1951	2 374	1 800
1952	3 050	2 991
1953	2 960	3 392
1954	1 780	1 685

Av de 19 befintliga, brukbara härdarna ha 10 använts under redogörelse-året (tab. DD). I procent av kapaciteten för samtliga befintliga resp. under året använda härdar uppgick 1954 års produktion till 17,7 % resp. 32,8 %.

Framställningen av götmetsall steg från 1 758 858 ton år 1953 till 1 839 909 ton år 1954, vilket är den högsta produk-

Tab. EE. Ugnar för götmetallframställning

Ugnstyp	Samtliga ugnar		Därav sådana, som voro i gång under året					
	Antal	Kapacitet per år	Antal	Kapacitet under året	Drifttid Dygn	Produktion		
						Ton	i % av kapaciteten för	
		Ton		Ton			samtliga ugnar	använda ugnar
Bessemernugnar:								
sura	6	82 000	4	65 000	411	44 081	53,8	67,8
basiska (Thomas- ugnar)	7	540 000	7	540 000	539	444 601	82,3	82,3
Martinugnar:								
sura	22	299 000	17	247 000	3 234	216 613	72,4	87,7
basiska	27	637 000	24	599 500	4 412	478 180	75,1	79,8
Elektrostålugnar:								
ljusbågsugnar	¹ 257	942 936	55	922 776	11 550	729 523	77,4	79,1
induktionsugnar	² 29	142 800	29	142 800	3 787	99 948	70,0	70,0
Summa	148	—	136	—	23 933	—	—	—

¹ Dessutom 2 ersättningsugnar. — ² Därför har 1 ljusbågsugn tillfälligt använts för framställning av 2 402 ton göt under 100 dygn. — ³ Dessutom ha tillfälligt använts 4 elektriska ugnar som induktionsugnar för framställning av 4 947 ton göt under 349 dygn.

tionssiffror, som hittills registrerats för ifrågavarande produkt. Ökningen har gällt bessemergöt och martingöt, medan elektrogöten minskat.

Uppgifter om kapacitet, drifttid och produktion beträffande ugnar för götmetallframställning redovisas i tab. EE. Produktionsuppgifterna äro här icke direkt jämförbara med de uppgifter, som lämnas i tab. 9. Vid duplexprocesser avse nämligen produktionssiffrorna i texttabellen den totala produktionen

från resp. ugnar. Härtill kommer, att produktion av stålgiutgods här är upptagen med beräknad vikt före skrotning.

Av de två tabellerna FF och GG belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat giutgods efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen av göt och skrotat giutgods å kvalitetsprodukt och ordinär produkt. Till följd av de nya regler, som fr. o. m. år 1949 tillämpats vid uppdelningen

Tab. FF. Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika metallurgiska processer åren 1952—1954

Tillverkningar	1952		1953		1954	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	Ton					
Bessemergöt	31 138	127 801	28 691	209 040	29 108	298 297
Martingöt	222 245	538 990	196 740	508 833	216 365	499 313
Martingjutgods, skrotat	217	5 425	96	5 112	115	4 715
Summa	253 600	672 216	225 527	722 985	245 588	802 325
	925 816		948 512		1 047 913	

Tab. GG. Fördelning av göt och stålgiutgods efter kvalitet åren 1953 och 1954

Tillverkningar	1953			1954		
	Kvalitetsprodukt		Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt		Ordinär produkt
	Rost-, syra- o. värmebeständig	Annan		Rost-, syra- o. värmebeständig	Annan	
	Ton					
a) Göt	64 637	303 142	1 360 855	70 038	313 101	1 427 287
Bessemer-: sur	—	3 759	24 932	—	3 966	25 142
basisk	—	—	209 040	—	—	298 297
Martin-: sur	—	168 039	28 701	—	179 598	36 767
basisk	—	11 675	497 158	—	10 261	489 052
Elektro- från: ljusbågsugn .	23 690	103 588	575 827	29 392	96 297	555 259
induktionsugn	40 947	16 081	25 197	40 646	22 979	22 770
b) Stålgjutgods	2 047	7 643	20 534	2 243	7 893	19 347
Martin-: surt	—	73	23	—	16	99
basiskt	—	—	5 112	—	—	4 715
Elektro- från: ljusbågsugn .	807	6 224	12 248	921	6 456	11 181
induktionsugn	1 240	1 346	3 151	1 322	1 421	3 352
Summa	66 684	310 785	1 381 389	72 281	320 994	1 446 634

av göt och stålgiutgods på kvalitetsprodukt — rost-, syra- och värmebeständig samt annan kvalitetsprodukt — resp. ordinär produkt, äro detta och följande års siffror icke jämförbara med uppgifterna för tidigare år. Nämda år inskränktes nämligen begreppet kvalitetsprodukt avsevärt. Som kvalitetsprodukt angavs 1948 42,7 % av totala götmetallproduktionen mot endast 25,3 % år 1949. En närmare redogörelse för nu tillämpade regler lämnas i anmärkning till tab. 9.

Beträffande proportionen mellan kvalitetsgöt och ordinära göt under 1954 voro 72 281 ton att hänföra till rost-, syra- och värmebeständig produkt, 320 994 ton till annan kvalitetsprodukt samt 1 446 634 ton till ordinära göt. Motsvarande siffror under 1953 voro resp. 66 684, 310 785 och 1 381 389 ton. De ordinära götens andel var således oförändrad.

Kvantiteten göt i varmt tillstånd direkt till vidare bearbetning har åren 1950—1954 uppgått till

År	Ton
1950	369 024
1951	389 558
1952	483 154
1953	573 028
1954	668 948

Smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall. I tab. 10 redovisas produktionen år 1954 av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall. I likhet med föregående år har i tabellen ej medtagits värdet av manufakturvaror (inkl. kallvalsade produkter) och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järn- och stålverken. Närmare specifikation av nämnda huvudslag av tillverkningar återfinnes i industrierättelsen.

Eftersom tillverkningarna av ämnen och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre föräd-

Tab. HH. Produktionen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall åren 1952—1954

Varuslag	1952		1953		1954	
	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %
1. Smidda och varmvalsade produkter av vällmetall ¹	1 382	96,7	1 124	94,0	345	88,1
2. Smidda produkter av götmetall:						
Ämnen ¹	2 063	3,8	1 184	1,6	1 522	5,0
Annat	60 871	7,6	61 007	8,1	58 417	8,0
3. Varmvalsade eller varmdragna produkter av götmetall:						
Ämnen ¹	162 379	6,5	153 284	16,0	165 184	19,1
Annat	1 011 692	8,2	1 071 015	8,2	1 152 735	7,0
räls och växeltungämnen	29 009	—	37 272	—	37 063	—
skarvjärn o. underläggsplattor	10 160	—	11 004	—	13 449	—
balkar	7 880	—	18 570	—	35 539	—
armeringsjärn	99 507	0,1	137 453	0,0	163 903	2,3
ihåligt borrhåll	8 048	48,7	6 997	42,6	8 576	26,3
bandjärn och -stål	72 346	5,7	61 805	3,1	74 466	3,5
valstråd m. m.	137 830	24,0	117 533	23,9	150 564	19,5
vinkeljärn o. annat fasonjärn	26 704	0,9	44 054	0,4	51 923	1,4
valsjärn, ej förut nämnt	240 363	6,8	241 561	11,4	236 670	8,2
grovplåt	108 322	0,4	127 954	1,2	112 120	0,8
mediumplåt	30 949	1,8	27 755	5,0	19 188	6,4
tunnplåt	132 464	1,6	120 217	4,9	136 495	3,2
kullagerrör och ämnesrör ...	36 621	28,1	46 072	24,5	40 825	18,7
andra rör	71 489	17,2	72 768	10,2	71 954	11,7
Summa (1—3)	1 238 387	8,1	1 287 614	9,2	1 378 203	8,5
4. Avhugg och annat skrot	521 416	—	533 891	—	608 490	0,0

¹ Av ämnen ha endast medräknats för avsalu avsedda ämnen.

lade tillverkningar, ha i tab. 10 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterade och inom riket försålda smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter men ej för hela tillverkningen därav. Ej heller ha summor angivits för varmvalsade ämnen av götmetall, enär en del ämnen vidare utvalsats till andra ämnen och sålunda troligen upptagits under olika rubriker. Denna åtgärd utesluter emellertid ej, att i slutsumman för inom riket försålda tillverkningar gömma sig vissa dubbelräkningar, ty ett från ett verk till ett

annat sålt parti kan av det senare verket ha ytterligare utvalsats. I vilken omfattning dubbelräkningar av antydd art förekomma låter sig emellertid ej utreda på grundval av den årliga produktionsstatistikens material.

En viss uppfattning om storleken av hela tillverkningen av smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter kan dock erhållas genom tabellen (HH) ovan. Av ämnen ha endast kvantiteter för avsalu medtagits.

Beträffande produktionsförändringen för de särskilda produkterna äro uppgifterna i tab. HH på grund av ändrade

Tab. II. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller m. m. än järn åren 1953 och 1954

Tillverkningar ¹	1953	1954				
	Hela tillverkningen	Hela tillverkningen		Därav ur		
				inhemskt skrot	utländskt råmaterial	
	Kilogram	Kilogram	1 000 kr		skrot	annat
Guld	3 068	3 220	² 14 328	—	577	382
Silver	30 434	63 116	³ 8 416	—	9 303	1 118
Aluminium och aluminiumlegeringar	9 798 334	10 760 410	26 269	84 154	64 027	10 612 229
Bly	16 410 070	20 297 640	⁴ 27 731	206 000	—	—
Cementkoppar, för avsalu	966 547	942 112	3 394	—	—	942 112
Koppar: elektrolyt-	30 276 000	31 280 000	⁵ 77 285	5 059 000	9 604 000	3 180 000
raffinad-	320 012	—	—	—	—	—
slagg-	80 699	95 308	285	—	—	95 308

¹ Angående framställning av svavel se sid. 26. — ² Därav 68 000 kr ersättning för legotillverkning av 769 kg guld. — ³ Därav 116 000 kr ersättning för legotillverkning av 4 712 kg silver. — ⁴ Därav 31 000 kr ersättning för legotillverkning av 208 376 kg bly. — ⁵ Därav 9 085 000 kr ersättning för legotillverkning av 11 930 000 kg koppar.

redovisningsgrunder år 1949 icke genomgående jämförbara med motsvarande under 1948 och tidigare år. Detta gäller särskilt redovisningen av valsade ämnen av götmetall, vidare vinkeljärn och annat fasonjärn, bandjärn, valstråd, rör samt »valsjärn, ej förut nämnt». I 1949 års berättelse ha i motsvarande tabell 1947 och 1948 års uppgifter emellertid omgrupperats på sådant sätt att de så nära som möjligt ansluta sig till uppgifterna för senare år.

Av den totala produktionen av smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter under 1954 på 1 378 203 ton ha 19 342 ton erhållits genom legovalsning. De viktigaste legovalsade produkterna utgjordes av ej spec. valsjärn, bandjärn, plåt och valstråd.

Andra metaller än järn. De i ovanstående sammanställning redovisade kvantiteterna ädlare metaller utgöra tillverkningen vid de i denna berättelse under rubriken metallframställningsverk in-

räknade företagen. Angående den totala tillverkningen av dessa metaller oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial hänvisas till industriberättelsen.

Produktionen av andra metaller än järn kännetecknades av ökad utvinning av guld, silver, aluminium, bly och elektrolyt- och slaggkoppar. Den under 1954 framställda guldkvantiteten var i det närmaste 5 % större än under föregående år. Anmärkas bör, att endast den guldkvantitet, som under året slutraffinerats, medtages i statistiken för respektive år. En väsentlig del av kopparproduktionen utgjordes liksom under tidigare år av legosmältning av skrot m. m. Råvaran till aluminiumframställningen var huvudsakligen av utländskt ursprung.

Förbrukning av råvaror m. m.

I tabellen JJ (sid. 44) ha sammanställts uppgifter angående åtgången av

vissa viktigare råvaror och material inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1954. Under rubrikerna tackjärn och götmetall ha därvid även inräknats smärre kvantiteter råmaterial, vilka förbrukats för tillverkningen av dylika produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk. I denna berättelse redovisas således samtliga inom riket framställda kvantiteter tackjärn och götmetall och däremot svarande råvaruförbrukning oberoende av om anläggningen, vid vilken de framställts, hänföres till bergverk eller ej. I nedanstående textavdelning äro vissa totalsiffror i denna tabell närmare specificerade.

Den kvantitativa förbrukningen av råmaterial vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken ha naturligen i stort sett förändrats på likartat sätt som produktionssiffrorna, ehuru vissa förskjutningar skett mellan olika slag av råvaror. Vid tackjärnstillverkningen har sålunda den totala förbrukningen av råmaterial minskat något. Kvantiteten styckemalm nedgick avsevärt, medan sinterkonsumtionen sjönk med c:a 2 %. Förbrukningen av järn- och manganmalm vid framställningen av de olika tackjärnsslagen framgår av följande tablå (kvantiteter i ton).

	Elektro- tackjärn	Koks- tackjärn	Annat tackjärn
Styckemalm ..	3 105	12 042	10 751
Slig.....	1 484	1 273	1 524
Sinter.....	240 319	1 148 357	150 481
Manganmalm .	141	1 712	78

Ovan upptagna förbrukningssiffror för elektrotackjärn avse endast i elektrisk masugn framställt tackjärn. För tillverkning av tackjärn i annan elektrisk ugn och perlittackjärn i martinugn förbrukades bl. a. 950 ton träkols-tackjärn, 170 ton kokstackjärn, 6 551 ton gjutjärnsskrot samt 3 209 ton eget

och 132 ton inköpt smidesskrot. För samma tillverkning användes även 224 ton kiseljärn, 23 ton mangan- och spegeljärn samt 12 ton fosforjärn. — Den för tackjärnstillverkningen redovisade slaggkvantiteten utgjordes av hytt-, väll- och stålugnsslagg.

Vid ferrolegeringsverken förelåg minskad förbrukning av framför allt krommalm, kiseljärn och kromjärn samt kalk. En ökning ägde rum beträffande åtgången av manganmalm samt kvarts och kvartsit. Av den förbrukade krommalmen utgjordes 9 608 ton av slig, och av den redovisade molybdenmalmen bestod 236 ton av slig. De i tabellen vid tillverkningen av ferrolegeringar angivna totalsiffrorna för förbrukningen av andra malmer, metaller, kemikalier m. m. samt slagg äro närmare specificerade nedan (kvantiteter i ton).

Andra malmer:

Bauxit.....	13
Niobmalm	8
Titanmalm.....	74
	95

Metaller, kemikalier m. m.:

Aluminium	142
Klorater	44
Koksalt	2
Salpeter	26
Saltsyra	2
Vanadinsyra	91
	307

Slagg:

Kromslag	26 798
Manganslag	15 921
	42 719

Vid götmetalltillverkningen minskade åtgången av träkolstackjärn, under det att förbrukningen av kokstackjärn undergick en kraftig stegring. Därjämte redovisades en viss ökning i konsumtionen av bl. a. smidesskrot och ferrolegeringar.

I följande översikt äro vissa av de varuslag, som ej specificerats i tabellen, närmare angivna (kvantiteter i ton).

Andra malmer:	
Svavelkis	32
	32
Andra ferrolegeringar:	
Fosforjärn	56
Kiselkalcium	70
Kiselkalciumjärn	7
Kiselkalciummanganjärn	3
Kiselkrom	168
Kiselkromjärn	147
Kiselmolybden	7
Molybdenjärn	521
Titanjärn	114
Vanadinjärn	57
	1 150
Metaller, kemikalier m. m.:	
Aluminium	493
Bly	6
Kalcium- och kiselkarbid	196
Kobolt	61
Koksalt	142
Koppar	14
Krom	1
Mangan	9
Nickel	3 628
Svavel	1
Vanadinsyra	22
Övriga	32
	4 605
Annat skrot:	
Grafitiskrot	12
Kromskrot	812
Manganskrot	221
	1 045
Slagg:	
Hytt-, vällugns- och stålugnsslagg...	296
	296

Förbrukningssiffrorna för övriga järnverksprodukter avse i huvudsak råmaterial för framställning av smitt, varmvatsat och varmdraget järn och stål. I totalsiffran för förbrukningen av metaller, kemikalier m. m. ingå 661 ton zink, 131 ton koksalt och 157 ton svavelsyra. — Järn- och stålverkens förbrukning av tackjärn och skrot m. m. för framställning av vanligt tackjärnsgjutgods är icke medräknad här utan ingår i den allmänna industriberättelsens tillhörande redovisning.

Den totala konsumtionen av andra malmer än järnmalm vid metallframställningen ökade från föregående år. Vidare må nämnas den ånyo stegrade förbrukningen av kopparskrot. Nedan

lämnas en något utförligare specifikation av åtgången av andra malmer, annat skrot samt metaller, kemikalier m. m. (kvantiteter i ton).

Andra malmer:	
Arsenikslig	44 315
Blyslig	29 194
Kisbränder	53 577
Kopparmalm	30 000
Kopparmalmsslig	74 408
Kryolit	958
	232 452

Annat skrot:	
Aluminiumskrot	148
Blyskrot	318
Kopparskrot	49 901
	50 367

Metaller, kemikalier m. m.:	
Aluminium	20
Aluminiumoxid	20 161
Aluminiumfluorid	182
Klor	2
Koksalt	5 239
Koppar	1
Natriumbikromat	21
Natronsalt	12
Salpetersyra	29
Saltsyra	15
Soda, kalcinerad	427
Svavelsyra	2 692
Zinkoxid	52
Övriga	170
	29 023

För metallframställningsverk, som för vidare bearbetning tillverka mellanprodukter, upptagna såsom råmaterial i tab. JJ och i ovanstående tablå, redovisas endast förbrukningen av de verken tillförda ursprungliga råmaterialen.

Bränsle, smörjmedel och elektrisk energi

En översikt över järn- och stålverkens och metallframställningsverkens förbrukning av bränslemedel lämnas i tab. KK. Tabellen MM över träkolsförbrukningen är närmast en specialtabell, avsedd att belysa inköpspriset på träkol av skogs- och stubbved samt av sågverksribb vid samtliga järn- och stål-

Tab. JJ. Förbrukning av vissa råmaterial m. m. vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk år 1954

Varuslag	Förbrukning för framställning av						
	tack-järn	ferro-legeringar	järn-svamp a) och vällmetall b)	göt-metall, stål-gjutgods	övriga järn-verks-produkter	andra metaller	Summa
	Ton						
Järnmalm	25 898	—	a) 4 804	38 746	—	—	69 448
Järnmalmslig	4 281	864	a) 36 321	1 376	—	—	42 842
Sinter (av slig)	1 539 157	—	a) 36 299	12 880	—	—	1 588 336
Järnsvamp	1 342	—	b) 229	34 488	—	—	36 059
Andra malmer (inkl. slig):							
krommalm	—	45 896	—	66	—	—	45 962
manganmalm	1 931	25 912	—	70	—	—	27 913
molybdenmalm	—	851	—	—	—	—	851
volframalm	—	563	—	1	—	—	564
andra malmer o. d.	—	95	—	32	—	232 452	232 579
Tackjärn: träkols-, blåster-.....	620	—	b) 1 746	45 711	—	—	48 077
» , elektro-.....	350	—	—	30 910	—	—	31 260
koks-	2 470	—	—	788 282	8	—	790 760
Gjutjärnsskrot.....	18 169	—	—	48 512	—	—	66 681
Smidesskrot:							
eget	3 429	1	b) 15	607 616	47	—	611 108
köpt	138	6 458	—	480 944	5	843	488 388
Annat skrot	163	—	—	1 045	—	50 367	51 575
Ferrolegeringar:							
kiseljärn, högst 15 % kisel	51	—	—	378	—	—	429
» , över 15 % »	268	1 408	—	7 313	—	—	8 989
kisel-manganjärn	5	6 122	—	3 569	—	—	9 696
kromjärn, högst 1 % kol	1	—	—	10 961	—	—	10 962
» , över 1 % »	13	2 648	—	3 020	—	—	5 681
mangan- och spegeljärn	23	96	—	12 831	—	—	12 950
volframjärn	—	—	—	221	—	—	221
andra ferrolegeringar	12	—	—	1 150	—	—	1 162
Metaller, kemikalier m. m.	219	307	—	4 605	950	29 023	35 104
Slagg	3 331	42 719	—	296	—	—	46 346
Kalksten	51 489	9	a) 2 696	11 100	—	2 025	67 319
Kalk, bränd	922	19 258	—	121 121	—	—	141 301
Dolomit: rå	42	2 761	a) 1 504	18 856	—	—	23 163
bränd	483	76	—	21 596	8	—	22 163
Kvarts och kvartsit	2 649	55 441	—	25 737	157	17 761	101 745
Sandsten	—	—	—	9 598	364	—	9 962
Fluss- och fältspat	—	70	—	4 752	—	170	4 992
Kaolinsand	285	—	—	1 092	5	—	1 382
Kvarts-, kvartsit- o. silikategel ..	72	—	—	6 778	67	4	6 921
Magnesitregel	10	481	—	3 406	140	1 084	5 121
Krommagnesitregel	—	—	—	4 511	70	—	4 581
Chamottetegel och -skrot	2 057	461	a) 724	21 002	4 392	447	29 083
Sintermagnesit och magnesitmjöl .	17	78	—	488	75	—	658
Eldfast lera	988	—	—	4 066	301	—	5 355
Övrigt eldfast infodringsmaterial .	483	5	a) 4 620	1 360	42	—	6 510
Kolektroder	—	1 347	—	86	—	—	1 433
Grafit elektroder	140	220	—	3 029	—	106	3 495
Elektrodmassa	2 610	3 524	a) 23	2 620	—	7 995	16 772

Tab. KK. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Järn- och stålverk	Metallframställningsverk
Stenkol (inkl. stybb) o. kolbriketter . . .	ton	153 667	8 369
Koks (inkl. stybb) och koksstybbriketter .	»	622 140	3 101
Torvbränsle (inkl. torvbriketter)	»	173	—
Träkol (inkl. stybb)	hl	3 737 624	—
Träbränsle:			
ved i större stycken	m ³	30 667	5 587
andra slag	»	218 340	559
Flytande bränsle:			
bensin, bentyl, motorsprit	ton	786	109
dieselolja och andra motoroljor . . .	»	1 105	149
eldningsolja: nr 1	»	11 857	1 765
övriga	»	290 351	8 552
fotogen	»	222	429
tjälolja (brännolja)	»	1 243	—
Masugns- och koksugns- gas	1 000 m ³	1 034 203	—
Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹	ton	1 353 582	29 142

¹ Förbrukningen av masugns- och koksugns- gas är ej inräknad i den totala, till stenkol reducerade bränsleförbrukningen. Ang. reduktionstal se not till tab. O.

verk med undantag av ferrolegeringsverk. Den i ifrågavarande tabell redovisade totalkvantiteten är den sammanlagda förbrukningen av träkol vid dessa verk vid framställningen av tackjärn, väll- och götmetall, smidda, varmvalsade och varmdragna produkter samt manufakturvaror och verkstadsprodukter. Däremot är ej förbrukningen av träkol vid tillverkning av sinter och ferrolegeringar inräknad i tabellen över järn- och stålverkens träkolsförbrukning, men kvantiteterna ifråga redovi-

sas i tabellerna O och LL. I sistnämnda tabell ingå ej uppgifter om förbrukningen av bränsle för industriernas egna transportmedel samt för uppvärmning av fabriks- och kontorslokaler m. m., vilka kvantiteter däremot äro medräknade i uppgifterna om den totala bränsleåtgången vid järn- och stålverken i tabell KK.

Medelinköpspriset (inkl. frakt) för förbrukade träkol uppgick till 3,53 kr under redogörelseåret eller 1,26 kr lägre än under 1953.

Beträffande uppgifterna om bränsle vid järn- och stålverken torde observeras, att dessa ej överensstämja med de uppgifter, som i industriberättelsen lämnas under rubriken järn- och stålverk samt ferrolegeringsverk. Anledningen är, att, såsom förut framhållits, under rubriken järn- och stålverk i föreliggande berättelse även ingå en del verk, vilka vid sidan av järnframställning huvudsakligen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och fördenskull i industriberättelsen förts under sistnämnda grupper.

Närmare uppgifter om åtgången av viktigare bränsle- och reduktionsmedel vid vissa slag av tackjärnstillverkning redovisas i tablån å sidan 47. Framför allt förbrukningen av koks per ton tackjärn, 651 kg, var utomordentligt låg.

En specificering av järn- och stålverkens samt metallframställningsverkens förbrukning av elektrisk energi (i ugnsdraft) för framställning av tackjärn, järnsvamp, ferrolegeringar, göt och stål-gjutgods samt metaller åren 1953 och 1954 meddelas i tablån nedan. De här lämnade uppgifterna svara sålunda — i likhet med uppgifterna om förbrukningen av bränsle i tab. LL — mot den i denna berättelse redovisade produktionen av ifrågavarande produkter. Be-

Tab. LL. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken vid tillverkningen av nedanstående varuslag år 1954

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Förbrukningen av bränsle vid tillverkning av						Summa
		tackjärn	ferro- lege- ringar	järn- svamp ¹	väll- metall	göt och stål- gjutgods	smidda samt varm- valsade o. varm- dragna produkter	
Stenkol (inkl. stybb) och kolbriketter.....	ton	40	127	3 787	—	20 464	92 551	116 969
Koks	»	528 410	37 189	6 967	—	3 398	4 065	580 029
Koksstybb och koks- stybbriketter	»	29 438	—	9 680	—	1 869	26	41 013
Torvbränsle (inkl. torv- briketter)	»	—	—	—	—	173	—	173
Träkol: industrikol ...	hl	2 821 239	652 032	150 185	63 848	16 999	17 022	3 721 325
stybb	»	11 564	—	1 153	—	1 406	1 554	15 677
Träbränsle:								
ved i större stycken ..	m ³	203	57	—	453	18 758	6 436	25 907
andra slag	»	903	—	—	—	110 473	15 310	126 686
Flytande bränsle:								
bensin, bentyl, motor- sprit	ton	1	47	—	—	30	201	279
diesololja och andra motoroljor	»	0	14	3	—	46	243	306
eldningsolja: nr 1 ..	»	—	492	—	—	4 182	6 930	11 604
övriga	»	5 591	976	630	—	107 935	152 822	267 954
fotogen	»	0	0	—	0	2	130	132
tjälolja (brännolja)	»	—	—	—	—	1 239	0	1 239
Masugns- och koksugns- gas ²	1000 m ³	412 636	—	—	—	45 557	383 658	841 851
Summa bränsle med reduktion till stenkol ³	ton	642 444	52 568	24 789	1 162	209 432	340 143	1 270 538

¹ Inkl. järnpulver. — ² Redovisningen av detta bränsle synes vara ofullständig särskilt beträffande förbrukningens storlek vid tackjärnstillverkningen. — ³ Masugns- o. koksugns gas ingå ej. Angående reduktionstal se not till tab. O.

Tab. MM. Kvantitet och inköpsvärde av förbrukat träkol vid verk med framställning av järn och stål år 1954

Län	Träkol		Medelpris per hl kr
	1 000 hl	inköpsvärde (inkl. frakt) 1 000 kr	
Uppsala län	25	97	3,94
Södermanlands län	89	195	2,19
Östergötlands län	6	24	4,05
Blekinge län	0	1	1,80
Värmlands län	454	2 050	4,51
Örebro län	1 089	3 317	3,05
Västmanlands län	417	1 555	3,73
Kopparbergs län	139	693	4,98
Gävleborgs län	888	3 035	3,42
Hela riket	3 107	10 967	3,53
därav träkol av skogs- och stubbved	2 576	9 339	3,63

Ugnar och bränsleslag	Bränsleslag	Total bränsle- förbrukning ¹	Medelförbrukning av bränsle per ton tillverkat tackjärn
Blästermasugnar:			
med träkol	träkol	2 381 545 hl	49,71 hl
» koks	koks	478 638 ton	651 kg
Elektromasugnar:			
med träkol och elenergi.	{träkol elenergi	426 920 hl 37 396 214 kWh	22,75 hl 1 993 kWh
» koks och koksstybb samt elenergi ...	{koks koksstybb elenergi	25 306 ton 28 298 » 299 468 000 kWh	2 374 kWh

¹ Utom i tablan redovisad åtgång av huvudsakliga bränsle- och reduktionsmedel ha använts smärre kvantiteter andra bränsleslag, vilka finnas angivna i tab. LL.

	1953 1 000 kWh	1954 1 000 kWh	tionen för järnsvampframställning steg med 28,2 %.	
Tackjärnssmältning i:			Av nedanstående översikt framgår för-	
elektrisk masugn....	335 487	336 864	brukningen (i kg) av smörjmedel vid	
annan elugn.....	10 090	8 639	bär ifrågavarande bergverksgrenar.	
Framställning av järn- svamp	34 225	43 885		
Smältning av ferrolege- ringar	527 019	499 514	Transformatoroljor	153 341
Smältning av göt och stålgjutgods.....	560 562	543 080	Skär- och gängoljor, även vattenlösliga	129 445
Elektrolys eller smält- ning av metaller....	338 436	393 203	Motor- och biloljor	168 141
			Maskin- och cylindroljor	888 933
			Andra smörjoljor	378 744
			Fasta smörjoljor, fett	455 634
Summa	1 805 819	1 825 185		

träffande de skilda användningsområ-
dena må bl. a. nämnas, att konsum-

Siffrorna innefatta även åtgången av
smörjmedel för transportmedel, an-

Tab. NN. Vid järn- och metallframställningsverken använda motorer

	Järnverk		Andra järn- framställnings- verk		Ferrolege- ringsverk		Metallfram- ställnings- verk		Summa hk
	Antal	hk	Antal	hk	Antal	hk	Antal	hk	
För omedelbar maskin- drift:									
Vattenturbiner	3	775	—	—	—	—	—	—	775
Ångmaskiner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olje- och gasmotorer	1	80	—	—	—	—	—	—	80
Elektriska motorer..	40 980	821 298	17 258	155 666	1 723	12411	5 043	45 657	1 035 032
Summa: 1954	40 984	822 153	17 258	155 666	1 723	12411	5 043	45 657	1 035 887
1953	38 607	760 317	16 597	152 220	1 451	11428	4 389	39 926	963 891
För elektrisk generator- drift:									
Vattenturbiner	40	49 965	6	1 255	—	—	—	—	51 220
Ångmaskiner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ångturbiner	1	2 850	—	—	—	—	1	1 900	4 750
Olje- och gasmotorer	3	4 500	1	600	—	—	—	—	5 100
Summa: 1954	44	57 315	7	1 855	—	—	1	1 900	61 070
1953	49	58 545	6	1 256	—	—	1	1 900	61 701

vända för industridriften och avse kvantiteter, som under året förbrukats eller tillförts maskins smörjsystem. Därjämte ha under året förbrukats 73 831 kg härdningsolja.

Drivkraft

De vid järn- och metallframställningsverken använda motorerna redovisas i tabell NN, i vilken meddelas uppgifter angående hästkraftsstyrkan hos såväl de för omedelbar drift som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna. Motorernas styrka anges i under året uttagna effektiva hästkrafter.

Förvaltnings- och arbetarpersonal

Nedanstående tabell OO anger antalet sysselsatta män och kvinnor inom olika kategorier av förvaltningspersonal och deras fördelning på järn- och stålverken samt metallframställningsverken år

1954. En närmare redogörelse för sammansättningen av de olika kategorierna återfinnes i industrierättelsen, till vilken hänvisas. Den vid berörda bergverk anställda förvaltningspersonalen ökade i antal med något över 3 % från föregående år.

Uppgifter om antalet arbetare, fördelade efter kön och ålder, och antalet utgjorda arbetstimmar vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken ha sammanställts i tabell PP. Såsom hjälparbetare ha redovisats maskinister och eldare, lager- och transportarbetare, arbetare för reguljära underhålls- och reparationsarbeten, vaktpersonal, fast anställda städerskor m. fl.

Förutom här angivna egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret en del arbetare med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar och vilka därför endast redovisas i den allmänna industrirättelsen, ehuru tillverknin- garna av bergverksprodukter — även-

Tab. 00. Förvaltningspersonal vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk

	Företagsledare	Övrig chefspersonal	Teknisk driftspersonal		Arbetsbefäl	Kontorspersonal		Kontorsbud, vaktmästare, telefonister o. d.		Socialvårdspersonal		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Män	Män	Kv.	Män	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	
Järnverk	46	350	1 370	50	1 257	2 005	1 048	197	119	25	53	11	6 531
Andra järnframställningsverk	17	129	1 004	102	464	679	424	102	107	14	15	—	3 057
Ferrolegeringsverk .	5	22	40	—	50	43	33	4	2	1	—	—	200
Metallframställningsverk	4	35	125	36	117	92	87	31	12	5	7	4	555
Summa: 1954	72	1 536	2 539	188	1 888	2 819	1 592	334	240	45	75	15	10 343
1953	67	1 535	2 490	192	1 909	2 670	1 510	339	191	43	65	14	10 025

¹ Därav 1 kvinna. — ² Därav 2 kvinnor.

Tab. PP. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom järn- och stålverk samt metallframställningsverk

	Män		Kvinnor		Summa arbetare		Utgjorda arbetstimmar	
	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav av underåriga
	1 000 timmar							
Järnverk	28 623	1 481	1 130	66	29 753	1 547	64 496	3 274
därav hjälparbetare o. d. ...	6 823	..	557	..	7 380	..	15 767	..
Andra järnframställningsverk ..	7 749	326	541	3	8 290	329	17 904	689
därav hjälparbetare o. d. ...	1 455	..	306	..	1 761	..	3 636	..
Ferrolegeringsverk	1 134	27	10	—	1 144	27	2 436	53
därav hjälparbetare o. d. ...	416	..	10	—	426	..	900	..
Metallframställningsverk	1 854	76	12	—	1 866	76	3 951	121
därav hjälparbetare o. d. ...	593	..	12	—	605	..	1 242	..
Summa: 1954	39 360	1 910	1 693	69	41 053	1 979	88 787	4 137
1953	40 204	1 853	1 538	64	41 742	1 917	89 500	3 904

som däremot svarande förbrukning av råvaror, bränsle och elenergi — vid ifrågavarande företag ingå i denna berättelse. För framställning av tackjärn (i annan elektrisk ugn än masugn) samt

elektrostål redovisades vid dessa företag 419 manliga och 1 kvinnlig arbetare med ett sammanlagt antal arbetstimmar av 928 934. Av dessa arbetare ha som hjälparbetare uppgivits 56 män.

Tab. 1. Uppfordringen ur järnmalsgruvorna år 1954

	1	2	3	4	5
	Gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet	Antal med malm-fångst arbetade utmål ¹	Driftstid, dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
				under jord	i dagbrott
				T o n	
	<i>Stockholms län</i>				
	Häverö kommun				
1	Herrängsfältet	5	240	79 439	—
	Mälby gruva	(1)	80	—	—
	<i>Uppsala län</i>				
	Olands kommun				
2	Ramhällsfältet	3	240	50 463	—
	Dannemora kommun				
3	Dannemora gruvors odalutmål	1	283	125 272	—
	Vattholma kommun				
4	Strömhagsgruvan	1	223	3 595	—
	<i>Södermanlands län</i>				
	Sköldinge kommun				
5	Kantorps gruvfält	4	266	129 123	—
	Floda kommun				
6	Stavsfältet	2	115	9 118	—
	Svärta kommun				
7	Förola gruvor	1	280	27 386	—
8	Vreta gruva	1	146	—	5 040
	<i>Jönköpings län</i>				
	Månsarps kommun				
9	Smålands Tabergs gruvfält	3	272	9 275	7 018
	<i>Värmlands län</i>				
	Värmlandsbergs kommun				
10	Persbergs odalfält	1	300	158 100	—
11	Långbansfältet	1	253	2 831	—
12	Tabergs gruvor	2	243	68 212	—
13	Finnmosse gruvor	1	243	16 562	—
14	Nordmarks gruvor	2	243	22 573	—
	<i>Örebro län</i>				
	Noraskogs kommun				
	Stribergs gruvfält:				
15	Övra Kärrgruvorna samt Kil- och Storgruvorna	4	240	134 412	—
	Åsbobergsgruvan	1	240	12 389	—
17	Rödbergsgruvan	1	300	15 635	—
	Pershyttefältet:				
18	Övre fältet	1	279	31 069	—
19	Nedre fältet	1	279	73 568	—

¹ Siffror inom parentes ange utmål med malmfångst enbart ur äldre varp. — Inklusiva plock-, vask- magnetisk sovring.

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Erhållen direkt användbar malm ²			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av				Erhållen anrikningsmalm		
Totalt		Därav ur äldre varp	järn	fosfor	svavel	mangan	Totalt	Därav ur äldre varp	
Ton	1 000 kr	Ton	Procent				Ton		
—	—	—	—	—	—	—	³ 115 606	38 041	1
—	—	—	—	—	—	—	7 000	7 000	
—	—	—	—	—	—	—	⁴ 41 858	—	2
⁴ { 76 392	—	—	50,2	0,004	0,05	2,8	—	—	3
1 799	4 994	—	30,6	0,004	0,11	12			
2 003		—	29,9	0,004	0,1	5,4			
8 338		8 338	45,3	0,004	0,11	1,8	—	—	4
⁴ 2 995	80	—	42,76	0,013	1,01	1,51			
—	—	—	—	—	—	—	128 293	—	5
⁴ 3 143	128	—	39,3	0,017	0,027	2,68	⁴ 2 303	—	6
{ 12 842	454	2 000	46,3	0,025	0,35	2,6	1 298	—	7
	200	—	35	0,025	0,35	2,4			
	108	—	46,8	0,012	0,46	1,35			
3 778	108	—	46,8	0,012	0,46	1,35	—	—	8
16 293	116	—	31,3	0,04	0,022	0,26	—	—	9
⁴ 26 270	1 290	—	51,8	0,01	0,007	0,31	⁴ 90 076	—	10
{ 565	34	—	60	0,015	0,01	0,3	1 785	—	11
	8	—	50	0,02	0,012	0,5			
	78	—	59,2	0,005	0,04	0,35			
1 738	78	—	59,2	0,005	0,04	0,35	⁴ 51 991	1 271	12
—	—	—	—	—	—	—	⁴ 11 877	249	13
—	—	—	—	—	—	—	⁴ 20 358	3 830	14
{ 9 505	414	—	49,5	0,005	0,006	—	{ 5 478	—	15
	23	—	65,5	0,017	0,005	—			
	20	—	63,6	0,017	0,005	—			
313	20	—	63,6	0,017	0,005	—	201	—	
{ 1 572	101	—	63,4	0,016	0,014	—	1 847	—	16
	261	—	50,2	0,013	0,013	—			
	326	357	47,5	0,002	0,1	—			
⁴ 7 349	326	357	47,5	0,002	0,1	—	⁴ 4 326	341	17
{ 17 932	565	—	47,1	0,022	0,009	—	3 934	—	18
	82	—	42,5	0,022	0,009	—			
	575	—	42,5	0,025	0,01	—			
22 101	575	—	42,5	0,025	0,01	—	60 015	13 000	19
1 068	34	—	47,1	0,025	0,01	—			

— samt magnetiskt och våtmekaniskt sovråd malm. — ³ Därav genom magnetisk sovring 77 565 ton. — ⁴ Genom

Tab. 1 (forts.). Uppfordringen ur järnmalmsgruvorna år 1954

	1	2	3	4	5
1	Knutsbergsgruvan	1	145	917	—
2	Ösjöbergsfältet	7	281	61 844	—
	Ljusnarsbergs kommun				
3	Fäbohöjdsgruvan	1	200	—	23 947
4	Ställbergsfältet	6	300	167 514	—
5	Haggruvefältet	4	300	67 064	—
6	Sköttgruve- och Mossgruvefälten	5	239	² 62 305	—
7	Bastkärnsfältet	2	275	72 435	—
	Linde kommun				
8	Stripa odalfält	9	282	270 405	—
9	Högbansfältet	2	247	11 839	—
10	Nybergsfältet	⁴ —	⁴ —	3 000	—
	Ramsbergs kommun				
11	Blankafältet	3	282	27 783	—
	Västmanlands län				
	Skinnskattebergs kommun				
12	Riddarhytte odalutmal	1	274	125 222	—
13	Källfallsfältet	3	275	74 591	—
14	Morbergsfältet	3	231	33 331	—
	Norbergs köping				
15	Eskilsbacksfältet	4	281	116 234	—
16	Risbergsfältet	2	282	51 953	—
17	Kallmorbergsfältet	2	282	17 008	—
18	Morbergsfältet	8	300	172 481	—
19	Norrbergsfältet	5	300	93 988	—
20	Getbacks- och Röbergsfälten	3	300	82 866	—
21	Klackbergsfältet	2	300	19 516	—
22	Nya och Gamla Kolningbergsfälten	(1)	90	—	—
23	Risbergsfältet	3	300	39 776	—
	Fagersta stad				
24	Semlafältet	(1)	30	—	—
	Fagersta stad				
24	Semlafältet	2	300	25 186	—
	Kopparbergs län				
	Svärdsjö kommun				
25	Vintjärnsfältet	3	242	106 851	—
	Stora Tuna kommun				
26	Idkerbergsfältet	6	282	309 538	—
27	Tuna Hästbergsfältet	5	275	149 502	—
	Gustafs kommun				
28	Hästhagbergsgruvan	1	280	16 969	—
	Säters stad				
29	Bispsbergsfältet	3	244	32 363	—
	Hedemora landskommun				
30	Smältarmossgruvan	2	300	13 766	—
31	Intrångets gruvor	6	281	176 211	—
32	Haggruvefältet	2	237	6 349	—

¹ Genom magnetisk sovring. — ² Mullmalm med magnetit och siderit. — ³ Genom kombinerad sovring. — tisk sovring 5 169 ton. — ⁴ Därav genom magnetisk sovring 4 470 ton. — ⁵ Malmen höll även 0,11 % koppar.

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
—	—	—	—	—	—	—	264	—	1
—	—	—	—	—	—	—	¹ 30 884	—	2
¹ 23 947	814	—	48,71	0,014	0,578	1,89	—	—	3
¹ 82 490	5 260	—	51,54	0,009	0,04	5	—	—	4
¹ 30 631	1 695	—	48,93	0,01	0,096	4,34	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	¹ 48 195	—	6
¹ { 12 331	2 117	—	{ 46	0,005	0,3	3,8	—	—	7
42 439			41,8	0,005	0,3	3,6			
5 731			34,5	0,008	0,3	3,7			
63	3	—	49	0,012	0,014	—	¹ 52 029	—	8
³ { 118 953	4 822	—		0,013	0,01	—			
30 049	912	—		—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	9 421	—	9
2 002	76	—	48	0,04	..	0,4	—	—	10
61	1	—	34	0,01	0,01	—	25 606	—	11
⁵ 2 700	165	—	59,9	0,007	0,11	—	⁵ 102 548	—	12
⁵ 6 375	400	—	59,9	0,005	0,065	—	⁵ 72 077	—	13
¹ { 58 370	2 662	—	{ 48,2	0,027	0,004	0,35	—	—	15
			43,4	0,027	0,009	0,4			
			35,5	..	..	..			
—	—	—	—	—	—	—	47 451	10	16
—	—	—	—	—	—	—	3 104	—	17
³ 27 489	1 043	—	47	0,02	0,005	0,1	³ 140 370	4 940	18
³ 31 212	1 184	—	47	0,022	0,01	0,1	³ 50 976	—	19
—	—	—	—	—	—	—	¹ 56 270	—	20
¹ 16 833	530	1 787	44	0,003	0,13	4	{ —	—	21
¹ 1 787	56			—	—	—		—	22
¹ 28 224	847			0,003	0,13	4,2		—	22
197	7	197	47	0,02	0,01	0,1	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	20 079	—	24
—	—	—	—	—	—	—	¹ 110 515	12 700	25
³ 211 567	9 146	—	62,4	0,76	0,009	0,11	—	—	26
{ 58 236	1 885	—	32,3	0,02	0,4	5,5	—	—	27
	204	—	43,3	0,01	0,2	0,8			
—	—	—	—	—	—	—	¹ 13 470	—	28
⁶ 10 461	471	—	65	0,006	0,04	—	⁷ 9 183	263	29
—	—	—	—	—	—	—	¹ 13 718	—	30
59 849	2 365	—	⁸ 53,9	0,015	0,84	—	¹ 80 426	—	31
—	—	—	—	—	—	—	5 242	—	32

⁴ Utmål och drifttid redovisas i tab. 3 sid. 60. — ⁵ Sovring genom handskrädning. — ⁶ Därav genom magne-

Tab. 1 (forts.). Uppfordringen ur järnmalmsgruvorna år 1954

	1	2	3	4	5
1	Stora Skedvi kommun Forsbogruvan	1	301	32 624	—
2	Grängärde kommun Grängesbergs exportfält	40	270	2 642 526	—
3	Risbergsfältet	16	279	218 314	—
4	Ludvika landskommun Blötbergsfältet	5	256	322 933	107 301
5	Håksberg—Ickorrbottn-, Källbottenfälten ..	32	250	385 562	—
6	Sörviksfältet	2	242	24 770	—
7	Norrbärke kommun Kärngruvefältet	5	280	72 495	—
8	Norra Nybergsfältet	1	280	26 525	—
9	Mellanfältet	1	280	12 450	—
	<i>Gävleborgs län</i>				
10	Hofors kommun Nyängsfältet	2	239	57 762	—
11	Storstrecksfältet	3	234	25 711	—
12	Torsåkers kommun Vingesbackefältet	1	243	16 017	—
13	Bodåsfältet	5	300	85 098	—
	<i>Norrbottnens län</i>				
14	Gällivare kommun Gällivare malmfält	64	297	2 737 167	—
15	Koskullskulle malmfält	5	279	749 405	—
16	Kiruna stad Kiirunavaara malmfält	39	299	1 292 080	9 836 798
17	Luossavaara malmfält	9	299	457 199	147 862
18	Tuolluvaara malmfält	9	200	239 865	—
19	Hela riket	382	—	12 776 332	10 127 966

¹ Genom magnetisk sovring. — ² Därav genom kombinerad sovring 558 084 ton. — ³ Mullmalm, genom kombinerad sovring. — ⁴ Därav genom magnetisk sovring 207 063 ton. — ⁵ Därav genom magnetisk sovring

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
¹ 15 075	889	—	68	0,007	0,007	—	—	—	1
² 1 279 896	48 994	—	58,9	1,01	0,008	0,15	—	—	2
³ 244 000	9 577	—	61,1	0,8	0,012	0,17	—	—	2
⁴ 73 070	4 442	—	71,4	0,008	0,002	0,04	—	—	2
⁵ 65	3	—	5,2	11,2	0,015	0,2	—	—	2
⁶ 10 129	356	—	58,8	0,62	0,005	—	⁶ 189 654	—	3
11 619	524	—	61	0,5	0,3	0,2	⁶ 258 811	9 600	4
—	—	—	—	—	—	—	¹ 303 780	—	5
¹ 9 091	359	—	46,8	0,04	..	—	¹ 9 227	—	6
¹ { 544	35	—	59	0,004	0,05	—	—	—	7
48 174	1 600	—	48	0,006	0,7	—	—	—	7
¹ 8 470	200	—	47,8	0,006	0,2	—	¹ 16 600	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	¹ 37 047	—	10
—	—	—	—	—	—	—	¹ 17 515	—	11
—	—	—	—	—	—	—	¹ 3 960	—	12
—	—	—	—	—	—	—	¹ 47 694	—	13
¹ { 425 477	66 330	—	62,7	0,374	0,041	—	⁷ 214 873	7 230	14
105 209	—	—	62,3	0,533	0,026	—	—	—	14
¹ 1 369 328	—	—	60,3	0,768	0,02	—	—	—	14
452 158	—	—	62	0,039	0,048	—	—	—	14
¹ { 7 787	26 879	—	55,6	0,045	0,04	—	¹ 57 825	—	15
29 666	—	—	61,3	0,043	0,053	—	—	—	15
¹ { 32 713	32 713	—	50,7	0,052	0,102	—	—	—	15
89 710	—	—	65,57	0,015	0,012	0,09	—	—	15
168 135	—	—	66,85	0,051	0,014	0,08	—	—	15
⁸ { 871 147	335 000	—	66,81	0,196	0,025	0,08	—	—	16
892 185	—	—	65,89	0,497	0,021	0,08	—	—	16
⁸ { 6 092 370	—	—	59,85	1,96	0,02	0,08	—	—	16
39 999	—	—	65,56	0,016	0,03	0,05	—	—	16
⁹ { 104 259	23 000	—	64,61	0,042	0,027	0,05	—	—	17
235 741	—	—	62,61	0,17	0,033	0,05	—	—	17
46 854	—	—	61,31	0,421	0,031	0,05	—	—	17
46 232	—	—	57,86	0,77	0,027	0,06	—	—	17
17 836	—	—	66,9	0,023	0,005	0,09	—	—	17
92 717	—	—	66,9	0,049	0,005	0,12	—	—	17
49 352	—	—	65,9	0,185	0,006	0,03	—	—	17
¹ { 21 409	12 300	—	62,9	0,48	0,006	0,08	—	—	18
3 899	—	—	63,6	0,95	0,009	0,07	—	—	18
26 079	—	—	52,6	0,232	..	..	—	—	18
698	—	698	52,9	0,316	..	..	—	—	18
14 038 041	577 044	46 090	—	—	—	—	2 710 776	99 275	19

kombinerad sovring. — ⁴ Defosforerad mullmalm, genom kombinerad sovring. — ⁵ Apatitmalm. — ⁶ Genom 137 012 ton. — ⁸ Därav genom magnetisk sovring 222 926 ton.

Tab. 2. Anrikning av järnmalm år 1954

Slag av anrikningsverk; f = flotationsverk; m = magnetiskt verk; v = våtanrikningsverk;

1	2	3	4	5
Län och verkets namn	Slag av anrikningsverk	Drifttid Timmar	I n g å e n d e r å g o d s	
			Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Totalt
				Ton
1. Järnmalmsslig				
<i>Stockholms län</i>				
1 Herräng	m	4 749	{ Herrängsfältet	68 492
			{ Föröla gruvor	1 298
			{ Mälby gruva	7 000
<i>Uppsala län</i>				
2 Ramhäll	m	2 444	Ramhällsfältet	41 858
<i>Södermanlands län</i>				
3 Kantorp	mv	4 185	{ Kantorps gruvfält	128 293
			{ Stavsältet	2 303
<i>Värmlands län</i>				
4 Persberg	m	3 411	Persbergs odalfält	90 076
5 Långban	v	665	Långbansfältet	1 324
6 Taberg	mv	4 353	{ Tabergs gruvor	51 991
			{ Nordmarks gruvor	20 358
			{ Finnmosse gruvor	11 877
			{ Plåtgruvan m. fl.	1 167
<i>Örebro län</i>				
7 Åsboberg	v	1 718	{ Övra Kärrgruvorna samt Kil-, Stor- och Åsbobergsgruvorna	10 583
				100 957
8 Röddberg	m	872	Glifsagruvorna m. fl.	2 518
	mv	2 109	Röddbergsgruvan	4 326
9 Pershyttan	mv	5 875	{ Pershyttefältet: Övre fältet	3 934
			{ Nedre fältet	47 015
				13 000
10 Bredsjö	m	2 397	{ Ösjöbergsfältet	30 567
			{ Rishöjdbergsgruvorna	1 984
			{ Salbobergsfältet	1 356
11 Sikfors	m	2 454	{ Kiirunavaara malmfält	1 072
			{ Grängesbergs exportfält	189
			{ Persbergs odalfält	30
12 Sköttgruvan	m	4 124	Sköttgruve- och Mossgruvefälten ..	48 195
13 Stripa	mv	2 054	Stripa odalfält	51 754
14 Guldsmedshyttan	mv	2 702	{ Blankafältet	19 796
			{ Högbansfältet	9 431
			{ Stripa odalfält	7 000
<i>Västmanlands län</i>				
15 Bäckegruvan ⁶	mf	6 704	Riddarhytte odalutmål	⁷ 102 548
16 Källfallet	m	6 138	Källfalls- och Morbergsfälten	72 077
17 Kallmora	mv	4 470	{ Risbergsfältet	49 117
			{ Kallmorbergsfältet	3 001
			{ Eskilbacksfältet	460

¹ Rågodset höll även 2,4 % mangan. — ² Rågodset höll även 1,82 % mangan och 18,1 % kalciumoxid. — höll även 9,5 % kiselsyra. — ³ Verket även använt för framställning av kopparmalmsslig. — ⁴ Ur rågodset, som ⁵ Rågodset höll även 0,026 % koppar.

Dressing of iron ore

mv = kombinerat magnetiskt och våtanrikningsverk; mf = magnetiskt och flotationsverk.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
				Erhållen färdig vara (slig)							
Därav ur äldre varp	Genomsnittshalt av			Totalt		Därav ur varpmalm	Genomsnittshalt av				
	järn	fosfor	svavel				järn	fosfor	svavel	man-gan	
Ton	Procent			Ton	1 000 kr	Ton	Procent				
9 000	28	0,03	0,5	25 095	2 000	7 100	64,06	0,003	0,1	0,3	1
—	¹ 35	0,025	0,35								
7 000	33	0,06	1,03								
—	² 33,8	0,023	0,14	16 656	757	—	³ 67,8	0,006	0,044	0,395	2
—	32,6	0,03	0,1	59 999	2 990	—	60,4	0,02	0,08	—	3
—											
—	35,5	0,008	0,01	36 954	2 277	—	⁴ 64,5	0,008	0,006	0,28	4
—	30	0,017	0,012	550	33	—	63	0,011	0,005	0,8	5
1 271	32,2	0,01	0,06	32 556	1 465	2 500	62	0,005	0,04	0,3	6
3 830											
249											
1 167											
—	38,8	0,017	0,005	1 153	62	—	63,8	0,008	0,014	—	7
—				150	9	—	59,1	0,014	0,012	—	
—				4 401	202	—	49,8	0,017	0,012	—	
—	35,8	0,014	0,006	51 617	2 245	—	50,8	0,007	0,006	—	7
—				3 432	185	—	56,2	0,008	0,014	—	
—				2 424	145	—	53,7	0,014	0,012	—	
800	36,6	0,017	0,04	1 072	69	—	67,2	0,01	0,011	—	8
341	45,4	0,006	0,10	1 104	74	78	62,4	0,004	0,05	—	
—	42	0,022	0,009	17 600	792	2 700	64,3	0,013	0,025	—	9
—	40	0,025	0,01								
13 000	35	0,022	0,009	9 900	446	1 300	65,7	0,006	0,005	—	10
—	40	0,015	0,06	16 951	1 017	1 670	64,5	0,005	0,005	0,2	
1 984	42	0,015	0,25								
1 356	40	0,008	0,08								
—	66	0,006	0,002	1 190	77	—	65	0,006	0,002	—	11
—	65	0,006	0,005								
—	52	0,006	0,002								
—	43,9	...	...	20 262	1 275	—	67,7	0,007	0,026	0,56	12
—	36,4	0,01	0,01	24 042	1 145	—	⁵ 63	0,009	0,027	—	13
—	32	0,01	0,01	8 268	413	—	60,3	0,008	0,005	—	14
—	34,3	0,01	0,01	3 939	197	—	61	0,008	0,005	—	
—	34,2	0,011	0,004	2 923	146	—	61	0,009	0,004	—	
—	35,4	0,009	1,94	41 500	2 180	—	⁶ 65,3	0,004	1,3	—	15
—	⁷ 30,3	0,005	0,189	25 000	1 251	—	64,8	0,003	0,031	—	16
879	29,1	0,035	0,04	16 616	1 257	300	62,7	0,008	0,04	—	17
—	29,1	0,015	0,02	1 131	86	—					
—	29,1	0,035	0,01	170	13	—					

³ Sligen höll även 1,94 % kalciumoxid och 2,36 % kiselsyra. — ⁴ Sligen höll även 4,88 % kiselsyra. — ⁵ Sligen jämväl höll 0,66 % koppar, utvanns även 2 670 ton kopparmalmsslig. — ⁶ Sligen höll även 0,047 % koppar. —

Tab. 2 (forts.). Anrikning av järnmalm år 1954.

	1	2	3	4	5
1	Bålsjö	mv	5 986	{Morbergsfältet	145 230
2	Östanmossen	m	5 627	{Norbergsfältet	50 976
3	Stortätsgruvan	m	339	{Getbacksfältet	56 270
				{Semlafältet	8 978
	<i>Kopparbergs län</i>				
4	Vintjärn	m	3 500	Vintjärnsfältet	110 515
5	Hästhagberg	m	1 243	Hästhagbergsgruvan	13 470
6	Bispsberg	mv	1 800	Bispsbergsfältet	9 183
7	Smältarmossgruvan	m	3 881	Smältarmossgruvan	26 900
8	Intrånget	m	4 350	Intrångens gruvor	80 426
9	Lövås ²	f	³ (3 820)	Lövåsfältet	^{3, 4} (15 899)
10	Bergslagsschaktet	mv	2 238	Risbergsfältet	189 654
11	Blötberget	mv	3 782	Blötbergsfältet	258 811
12	Håksberg	mv	5 529	{Håksberg—Ickorrbottnen-, Källbot- tenfälten	304 080
13	Nyberget	m	3 000	Sörviksfältet	10 741
14	Stollberg ²	mf	³ (4 950)	Norra Nybergs- och Mellanfälten ..	16 600
				Stollbergsfältet	^{3, 6} (56 413)
	<i>Gävleborgs län</i>				
15	Långnäs	m	2 960	{Nyängsfältet	37 047
				{Storstrecksfältet	17 515
				{Vingesbackefältet	3 960
				{Storbergsgruvan m. fl.	14 881
16	Bodås	f	5 091	{Haggruvefältet	2 638
				{Bodåsfältet	47 694
	<i>Norrbottens län</i>				
17	Vitåfors (Malmberget)	mv	2 405	Gällivare malmfält	574
					21 513
					224 159
					7 230
18	Hela riket	—	113 155		2 665 992

¹ Sligen höll även 0,02 % koppar. — ² Verket huvudsakligen använt för framställning av slig av annan väl höll 3,98 % zink och 4,89 % bly, utvanns även 740 ton zinkmalmsslig och 1 012 ton blymalmsslig. — även 2 701 ton zinkmalmsslig och 2 524 ton blymalmsslig. — ³ Sligen höll även 0,53 % zink och 0,38 % bly. —

Dressing of iron ore

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
4 940	36,7 35,4 40	0,022	0,003	{ 45 516 26 224 22 508 2 515	2 280 1 437 1 238 126	800 600 — 500	62,3 61,2 59,9 61,3	0,007 0,006 0,003 0,005	0,002 0,002 0,108 ..	— — — —	1 2 3
—		0,006	0,229								
2 000		0,06	0,05								
12 700	39,3	0,024	0,018	50 962	1 909	6 900	59,9	0,009	0,006	0,41	4
—	45	0,005	0,02	7 312	496	—	65	0,004	0,011	—	5
263	47,3	0,06	0,03	6 182	216	131	65,8	0,005	0,04	—	6
13 182	45	0,009	6	{ 9 491 11 182	446 526	— 11 182	64,9	0,008	2,35	—	7
—	40,1	0,021	0,101	32 766	2 600	—	¹ 67,2	0,007	1,19	0,12	8
—	10,3	..	..	858	28	—	60,51	..	..	—	9
—	46,2	0,68	0,005	115 177	4 514	—	63,7	0,4	0,007	—	10
9 600	48,2	0,7	0,001	174 009	6 509	3 181	⁵ 63,7	0,4	0,01	0,2	11
—	37,8 36 18,3	0,08	0,04	128 124	6 662	—	63,41	0,038	0,018	0,18	12
—		0,005	0,2	8 503	450	—	62,5	0,004	0,17	—	13
³ (422)		..	..	8 373	577	—	⁷ 62,44	..	..	—	14
—	} ⁸ 38	0,013	0,276	{ 44 676 1 009	3 720	{ 8 185 —	64,3 68	0,004 0,004	0,341 0,124	0,96 0,34	15
14 881											
—											
—	49,3	..	1,7	32 396	2 592	—	69,5	..	0,2	—	16
—	55,3	1,03	0,022	{ 57 219 49 528 26 222	7 578	3 577	{ 71,1 70,7 66,9	0,009 0,025 0,159	0,005 0,009 0,05	— — —	17
—	57,1	0,83	0,03								
—	41,6	0,793	0,043								
7 230	42,2	1,08	0,092								
105 673	—	—	—	1 287 407	66 712	50 704	—	—	—	—	

malm än järnmalm. Se Tab. 3, sid. 60. — ³ Ej inräknat i summan för hela riket. — ⁴ Ur rågodset, som jäm-

⁵ Malmen höll även 5,8 % kiselsyra. — ⁶ Ur rågodset, som jämväl höll 3,86 % zink och 3,51 % bly, utvanns

⁷ Sligen höll även 2,07 % mangan.

Tab. 3. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmgruvor år 1954

	1	2	3	4	5	6
	Gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet	Malmens art	Antal med malmfångst arbetade utmål	Driftstid Dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
					under jord	i dagbrott
					Ton	
1	Östergötlands län Tjällmo kommun Baggetorps- och Algruvorna....	Volframsmalm	4	277	28 981	—
2	Jönköpings län Tenhults kommun Spexeryds gruvor	Manganmalm	1	250	1 500	—
3	Värmlands län Värmlandsbergs kommun Långbansfältet	Manganmalm	2	253	7 020	—
4	Örebro län Hammars o. Lerbäcks kommuner Åmmebergsfältet	Zink- och blymalm	3	244	177 873	22 044
5	Linde kommun Nybergsfältet	Manganmalm	2	220	5 775	—
6	Kopparbergs köping Ljusnarsbergs gruvfält	Bly-, zink- och kopparmalm	1	243	20 541	—
7	Ljusnarsbergs kommun Yxsjöbergsfältet	Volfram- och kopparmalm	5	283	115 382	—
8	Ramsbergs kommun Håkansbodafältet	Kopparmalm	1	290	2 253	—
9	Västmanlands län Sala stad Bronäsgruvan	Zink- och blymalm	1	300	12 400	—
10	Kopparbergs län Falu stad Falu gruva	Zink-, bly- och kopparmalm samt svavelkis	1	295	84 951	46 294
11	Svärdsjö kommun Svärdsjö gruvor.....	Bly-, zink- och kopparmalm	3	253	13 892	—
12	Vika kommun Kalvbäcksfältet	Zink- och blymalm samt svavelkis	2	282	9 586	—
13	Stora Skedvi kommun Lövfåsfältet	Bly-, zink- och järnmalm	2	269	16 730	—
14	Hedemora landskommun Garpenbergs odalfält	Bly-, zink- och kopparmalm	2	282	219 011	—
15	Grangärde kommun Saxbergsfältet	Zink-, bly- och kopparmalm	4	242	93 957	—

¹ Inklusive stoff- och plockmalm o. d. — ² Malmen höll även 17,5 % järn och 0,048 % fosfor.

Extraction from other mines than iron ore mines

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Erhållen direkt användbar malm ¹			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av						Erhållen anrikningsmalm		Erhållet gråberg		
Totalt		Därav ur äldre varp	koppar	mangan	svavel	andra	guld	silver	Totalt	Därav ur äldre varp	inom fyndigheten	utom fyndigheten	
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Gram per ton		Ton		Ton		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23 643	—	—	5 338	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	1 300	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 569	128	296	1 283	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	129 222	—	15 624	55 071	4
4 731	180	—	—	13,5	0,037	2	—	—	—	—	1 022	22	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 183	—	1 358	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	103 570	—	—	11 812	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	540	—	1 713	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 493	—	907	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	131 337	6 889	6 797	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 724	—	—	1 168	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 922	—	—	664	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 899	—	—	831	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	206 696	—	12 315	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	83 710	—	10 247	—	15

Tab. 3 (forts.). Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmgruvor år 1954

	1	2	3	4	5	6
1	Norrbärke kommun Stollbergsfältet	Bly-, zink- och järnmalm	11	245	70 254	—
	<i>Västerbottens län</i>					
2	Skellefteå landskommun Bolidens gruvfält	Guld- och kopparmalm samt svavelkis	8	281	116 164	42 381
3	Långselegruvan	Zink- och kopparmalm samt svavelkis	2	294	38 169	—
4	Jörns kommun Renströmsgruvan	Koppar-, bly- och zinkmalm samt svavelkis	2	295	193 532	—
5	Åkullagruvan	Kopparmalm och svavelkis	2	251	87 010	—
6	Norsjö kommun Östra Högkullagruvan	Bly-, zink- och kopparmalm samt svavelkis	3	280	12 057	1 980
7	Malå kommun Adakfältet	Kopparmalm	7	243	120 708	53 187
8	Rudtjebäcksgruvan	Zink- och kopparmalm samt svavelkis	2	243	151 100	—
9	Lycksele landskommun Kristinebergs gruvfält	Koppar- och zinkmalm samt svavelkis	15	242	271 557	120 724
10	Rävlidenfältet	Koppar- och zinkmalm samt svavelkis	1	281	84 467	—
	<i>Norrbottens län</i>					
11	Arjeplogs kommun Laisvallsgruvan	Blymalm	8	287	374 941	—
12		Hela riket	95	—	2 329 811	286 610

¹ Vid Stollbergsfältet har utvunnits 5 017 ton direkt användbar limonitmalm till ett värde av 172 000 kr och

Extraction from other mines than iron ore mines

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1—	—	—	—	—	—	—	—	—	56 499	422	—	9 160	1
20 930	3 985	—	1,57	—	24,1	² 17,1	53,6	119	109 221	—	—	28 394	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 950	—	719	34 500	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	179 138	—	—	14 394	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	87 010	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 580	—	—	1 457	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	163 770	—	—	10 125	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	142 274	—	—	8 826	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	288 862	—	—	103 419	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	67 025	—	—	17 442	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	366 765	—	—	8 176	11
25 661	4 165	—	—	—	—	—	—	—	2 228 802	7 439	52 298	312 082	12

med en genomsnittshalt av 16,7 % mangan och 26,3 % järn samt 15,7 % kiselsyra. — ² Arsenik.

Tab. 4. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1954*Extraction from coal mines*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Stenkolsgruvans namn och belägenhet	Drifts- tid Dagar	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera)	Erhållna produkter								
			Stenkol				Eldfast lera		Klinkerlera		
			A-kol	B-kol	C-kol	Totalt					
			Ton	Ton		Ton	1 000 Kr	Ton	1 000 Kr	Ton	1 000 Kr
<i>Kristianstads län</i>											
Åstorps köping											
Nyvång (Ormastorp)	242	205 330	91 830	9 420	22 980	124 230	4 286	—	—	—	—
<i>Malmöhus län</i>											
Höganäs stad											
Höganäs	242	283 771	4 570	—	57 370	61 940	707	21 196	233	—	—
Jonstorps kommun											
Röglagruvan	242	9 228	—	—	150	150	1	9 078	118	—	—
Rögla	234	6 600	—	—	—	—	—	6 600	93	—	—
Rögla B	89	998	—	—	—	—	—	998	11	—	—
Bjuvs köping m. fl. kommuner											
Bjuv	242	101 496	799	20 641	—	21 440	407	63 900	996	—	—
Bjuvs köping											
Gunnarstorp	242	75 770	1 390	35 100	9 100	45 590	775	12 740	198	—	—
Billesholms kommun											
Billesholms smågruvor ³	242	7 682	—	—	245	245	2	7 417	116	—	—
Ekeby m. fl. kommuner											
Skromberga	242	61 731	—	12 710	—	12 710	114	—	—	44 788	448
Ekeby kommun											
Haberga n:r 3	283	15 796	—	—	609	609	16	15 037	338	—	—
Östra Färs kommun											
Rödningeberg	280	945	—	—	366	366	4	579	26	—	—
Hela riket	—	569 347	98 589	77 871	90 820	267 280	6 312	137 545	2 129	44 788	448

¹ Dagbrottsbrytning har pågått i 283 dagar. — ² Därav i dagbrott 1 496 ton eldfast lera och 635 ton berg. — ³ Avser 3 gruvor, som brutits av enskilda företagare.

Tab. 5. Stenindustrins och kalkbrukens avsaluproduktion, fördelad på län*Production for sale in quarries and stone manufacturing plants, by county*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Län	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Sandsten, kvartsit och flinta		Fältspat	Kvarts	Kalksten, dolomit och marmor				Osläckt och släckt kalk	För jordförbättring levererad kalk m. m. ¹
	Blocksten o. krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Blocksten, krossad o. malen sten	Arbetad sten	Råsten, krossad o. malen sten	Arbetad sten, alla slag			Råsten och krossad sten	Kalkstensmjöl	Arbeten av			
								Kalksten	Marmor						
	Ton	1 000 kr		Ton	1 000 kr		Ton	1 000 kr		Ton	1 000 kr		Ton		
Stockholms stad	—	—	170	—	5	—	—	—	—	—	—	74	393	—	—
Stockholms län	114 600	—	582	—	—	—	—	9 340	—	522 788	—	189	607	—	—
Uppsala län	37 000	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	30	6	—	—
Södermanlands län	80 370	—	236	—	41	—	—	—	—	417 738	1 566	320	5 834	105 602	13 662
Östergötlands län	35 303	143	243	—	105	18 341	59	18	2 183	8 989	326	2 073	3 515	13 411	8 121
Jönköpings län	103 551	31	426	286 235	521	—	1	7 848	1 385	—	—	62	64	—	—
Kronobergs län	—	—	418	7 603	2 363	—	—	—	2	—	—	27	260	—	—
Kalmar län	165	—	2 730	3 707	2 153	—	26	—	—	142 495	—	2 238	—	61 109	1 454
Gotlands län	—	—	—	—	—	472	236	—	—	780 712	—	199	142	285	—
Blekinge län	24 626	2 644	1 045	6 056	1 191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län	265 318	1 616	1 134	13 398	1 064	566	118	1 900	—	167	37 643	276	23	6 477	37 251
Malmöhus län	620 007	—	556	75 814	58	286 760	41	—	36 532	1 134 034	20 827	320	939	37 324	15 310
Hallands län	10 960	262	1 090	—	72	—	—	—	—	—	8 963	—	—	11 977	10 266
Göteborgs och Bohus län ..	561 750	87 635	9 852	332	498	—	—	4 324	90	—	—	323	809	—	—
Älvsborgs län	115 928	90	498	436	34	22 644	—	—	19 909	—	—	14	3	—	—
Skaraborgs län	—	50	732	174 100	151	—	—	—	—	1 167 170	21 663	849	116	64 790	53 925
Värmlands län	32 413	876	583	—	21	—	—	—	—	28 372	1 201	21	54	—	—
Örebro län	142 564	—	287	—	17	—	—	424	—	115 414	—	1 249	2 514	161 137	30 697
Västmanlands län	46 525	40	24	—	—	—	—	5 272	61	66 275	33 845	—	—	40 753	23 007
Kopparbergs län	215 957	—	146	—	134	210	23	—	3 400	55 413	60 117	—	—	117 612	1 383
Gävleborgs län	97 777	—	61	—	40	—	70	—	851	5 135	—	—	35	—	—
Västernorrlands län	19 537	209	174	—	12	—	—	161	2 838	727	480	37	—	—	628
Jämtlands län	—	—	7	—	—	3 580	—	2 520	1 383	13 445	—	2 425	—	19 808	—
Västerbottens län	7 851	41	87	—	—	—	—	—	—	740	—	148	—	25 670	4 923
Norrbottens län	153 363	225	79	—	—	—	—	1 040	4 109	9 185	—	—	—	2 884	732
Hela riket: 1954	2 685 565	93 862	21 185	567 681	8 480	332 573	574	32 847	72 743	4 468 799	186 631	10 874	15 314	668 839	201 359
1953	2 455 012	116 562	20 419	544 807	8 085	229 479	427	24 805	70 054	3 967 649	186 198	10 274	14 360	643 812	224 042

¹ Här ingår all vid resp. läns kalkbruk framställd och för jordförbättring avsedd kalk levererad under året (inkl. mjölkalk, kalkmärgel och kalkstensmjöl).

Tab. 6. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m. år 1954

1	2	3	4
Varuslag	Kvantitetsgrund	Kvantitet	Värde 1 000 kr
<i>Sten och stenarbeten:</i>			
Granit och gnejs:			
blocksten (råblock)	ton	28 442	1 061
krossad sten, makadam och granitsand	»	2 657 123	14 670
gatsten: storgatsten	»	26 315	1 393
smågatsten, handslagen	»	67 547	3 601
kantsten: bearbetad endast med pikhacka eller spetsmejsel, ävensom rå	»	62 122	4 371
på annat sätt bearbetad	»	9 455	841
strandskoningssten	»	349	4
byggnadssten: bearbetad endast med pikhacka eller spetsmejsel	»	3 356	919
annan	»	10 364	3 863
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	8 379	3 884
slipade, polerade eller skulpterade	»	5 458	5 798
andra arbeten: oslipade	»	1 111	849
slipade, polerade eller skulpterade	»	484	656
S. k. svarta och gröna graniter:			
blocksten (råblock)	»	33 331	3 719
krossad sten, makadam och granitsand	»	534 350	3 283
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	1 914	1 331
slipade, polerade eller skulpterade	»	5 238	6 669
andra arbeten: oslipade	»	186	207
slipade, polerade eller skulpterade	»	193	273
Porfyr: arbeten	»	166	27
Täljsten:			
täljstensmjöl (inkl. krossad sten)	»	12 470	613
arbeten	»	856	604
Lerskiffer:			
råsten för takskifferframställning m. m.	»	5 176	386
takskiffer	»	735	324
andra arbeten	»	4 198	1 066
Glimmerskiffer: råsten			
»	»	50	6
Alunskiffer: råsten till bränsle			
»	»	718	10
skifferkalk och -mjöl	»	14 644	514
skifferaska m. m.	»	135 590	745
Sandsten: ²			
råsten (råblock)	»	687	72
flis och krossad sten	»	17 909	324
byggnads- och monumentsten	»	355	194
slip- och brynstenar	»	863	265
andra arbeten	»	3 896	115
Kvartsit:			
råsten	»	4 329	17
flis och krossad sten (slipsand)	»	285 220	1 983
malen sten	»	22 644	581
Flinta: rå	»	1 784	8

¹ Därav 845 494 ton makadam med ett värde av 2 463 000 kr vid järnmalms- och andra malmgruvor.² Arbeten av sandsten omfatta även arbeten av kvartsit.

Production for sale in quarries and plants for stone manufacture

1	2	3	4
Varuslag	Kvan- titets- grund	Kvantitet	Värde 1 000 kr
<i>Sten och stenarbeten (forts.):</i>			
Kalksten och dolomit:			
råblock till stenhuggerier	ton	23 578	609
råsten för: kalkbränning	»	467 570	4 232
dolomitbränning	»	98 978	916
cementtillverkning	»	3 411 382	9 128
andra ändamål	»	431 006	3 277
kalkstensmjöl	»	186 631	3 675
foderkalk	»	8 945	498
kalkmärgel för cementtillverkning m. m.	»	678 520	1 259
byggnads- och monumentsten: oslipad	»	6 868	1 630
hyvlad eller slipad	»	26 327	8 476
skulpterad	»	22	20
andra arbeten	»	2 974	748
Marmor: råblock	»	19 719	2 115
krossad sten	»	16 566	670
byggnads- och monumentsten	»	21 619	13 918
möbelmarmor och andra arbeten	»	1 550	1 396
Fältspat: omalen	»	32 847	992
därav: 1:ma	»	6 416	413
2:a	»	5 071	211
andra kvaliteter	»	21 360	368
malen	»	16 425	1 435
Kvarts: omalen	»	72 743	1 594
malen	»	30 459	1 236
Glimmer: omalen	»	1 796	4
malen	»	150	24
Flusspat: omalen	»	478	165
malen	»	3 278	362
Baryt: malen	»	98	12
<i>Kalk¹: framställd genom periodisk bränning:</i>			
osläckt kalk	{ hl ton	{ 1 486 210 115 568	{ 4 911
släckt kalk	{ hl ton	{ 220 809 18 578	{ 1 262
<i>framställd genom kontinuerlig bränning:</i>			
osläckt kalk ²	{ hl ton	{ 6 697 581 685 787	{ 44 133
bränd dolomit	{ hl ton	{ 107 300 12 594	{ 1 152
släckt kalk	{ hl ton	{ 1 572 565 104 958	{ 9 290
slagen kalk	{ hl ton	{ 133 20	{ 3
mjölkalk	{ hl ton	{ 21 040 1 496	{ 53
<i>Kaolin, slammad</i>	ton	1 734	155
<i>Kiselgur: bränd</i>	»	919	300
arbeten därav	»	550	70
<i>Krita, slammad</i>	»	18 298	1 831

¹ Rymd- och viktuppgifterna avse samma kvantiteter.² I uppgifterna för osläckt kalk ingår produktionen vid sulfatmasse- och karbidfabriker, kopparverk och sockerbruk med 2 609 448 hl, 256 052 ton och 16 905 032 kr. Hektoliter- och värdesiffrorna äro delvis uppskattade.

Tab. 7. Sintring av järnmalm år 1954 *Sintering of iron ore*

1	2	3	4	5	6	7	8
Län och verkets namn	Driftstid Timmars	Använt rågods				Tillverkad sinter ¹	
		slig	krossad stycke- malm	glöd- spån o. d.	slagg, kalk m. m.		
		Ton				Ton	1000 kr
<i>Stockholms län</i>							
Herräng.....	7 618	40 810	3 143	2 084	2 068	42 711	4 271
<i>Uppsala län</i>							
Söderfors	7 424	13 562	—	—	—	12 583	1 530
<i>Södermanlands län</i>							
Kantorp.....	1 495	10 233	—	—	—	9 719	650
Oxelösund.....	7 128	131 943	10 015	1 704	6 025	134 592	8 716
<i>Värmlands län</i>							
Hagfors	3 473	25 821	3 556	—	1 556	27 584	2 124
Persberg	7 700	8 870	—	—	—	8 507	595
<i>Örebro län</i>							
Bredsjö	2 700	15 707	603	—	—	15 963	1 197
Sköftgruvan	6 433	4 404	—	—	—	4 404	440
Guldsmedshyttan	2 111	13 416	2 041	—	—	15 457	927
Hällefors.....	4 394	8 699	—	—	—	8 315	832
<i>Västmanlands län</i>							
Bäckegruvan	6 588	44 420	—	—	—	44 420	3 356
Källfallet	5 801	22 225	—	—	—	22 225	1 592
Spännarhyttan	6 014	43 527	238	—	4 806	42 341	3 650
Fagersta	8 232	141 026	19 621	—	10 681	157 933	12 494
<i>Kopparbergs län</i>							
Vikmanshyttan	1 603	3 996	—	—	—	3 996	330
Domnarvet	5 766	514 329	64 984	9 225	109 951	660 731	38 780
<i>Gävleborgs län</i>							
Långnäs	5 672	87 206	—	1 135	8 225	90 020	9 300
Bodås	6 557	30 176	—	—	—	27 664	2 997
Sandviken	3 847	18 524	—	—	—	18 524	1 625
Forsbacka.....	608	1 674	315	—	—	1 914	207
<i>Norrbottnens län</i>							
Norrbottnens Järnverk ..	6 783	22 864	261 608	—	50 870	312 113	15 920
Hela riket	107 947	1 203 432	366 124	14 148	194 182	1 661 716	111 533

¹ Utöver i tabellen redovisade kvantiteter sinter, erhållna med huvudsakligen slig och järnmalm som utgångsmaterial, ha vid ett kopparverk av purple-ore framställts 84 976 ton briketter till ett värde av 7 352 124 kr. Se vidare sid. 22.

Tab. 8. Tillverkningen av tackjärn, järnsvamp och ferrolegeringar år 1954
Production of pig iron, sponge iron and ferro-alloys

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
	Ton	Saluvärde 1000 kr	Ton		
1. Tackjärn	939 016	221 687	49 288	195 315	68 253
a) Tackjärn för järn- och stålframställning, inkl. därav direkt från masugn framställt gjutgods	836 295	192 970	21 378	130 654	42 501
Träkolstackjärn: bläster-	30 553	12 416	5 439	8 520	5 476
elektro-	18 767	7 507	—	—	—
Kokstackjärn: bläster-	678 842	146 302	15 393	117 844	35 977
elektro-	108 133	26 745	546	4 290	1 048
b) Gjuteritackjärn, inkl. därav direkt från masugn framställt gjutgods...	102 721	28 717	27 910	64 661	25 752
Träkolstackjärn: bläster-	17 351	7 006	7 316	9 146	6 600
elektro-	—	—	—	—	—
Kokstackjärn: bläster-	56 299	14 989	8 818	46 251	14 633
elektro	18 036	3 310	10 982	5 901	3 099
Annat tackjärn (syntetiskt)	11 035	3 412	794	3 363	1 420
2. Järnsvamp ²	52 000	20 238	15 247	16 919	13 981
3. Ferrolegeringar	62 203	87 206	12 779	42 002	80 723
Kisel- och manganbriketter	511	420	—	511	420
Kiseljärn: med högst 15 % kisel	—	—	—	—	—
» mer än 15 % kisel	13 892	9 559	1 196	11 492	8 761
Kiselkrom	2 313	2 888	796	1 517	2 888
Kiselmanganjärn	9 739	8 805	—	3 617	3 270
Kiselmetall	4 910	8 582	4 341	569	8 582
Kromjärn med en kolhalt av:					
högst 0,2 %	13 602	24 449	3 679	9 923	24 449
0,2—1,0 %	1 051	1 645	735	316	1 645
1,0—4,0 %	375	544	364	11	544
mer än 4 %	3 532	4 168	876	2 656	4 168
Manganjärn med en kolhalt av:					
högst 2 %	2 115	3 581	560	1 459	3 431
mer än 2 %	9 080	8 081	—	9 080	8 081
Molybdenjärn	603	6 665	20	583	6 665
Tantaljärn	3	241	1	2	241
Titanjärn	30	157	—	30	157
Vanadinjärn	63	1 583	20	43	1 583
Volframjärn	365	5 662	191	174	5 662
Andra slag	19	176	—	19	176

¹ Därav perlittackjärn 1 984 ton. — ² Inkl. därav framställt järnpulver.

Tab. 9. Tillverkningen av vällmetall, göt och stålsgjutgods år 1954*Production of wrought iron, steel ingots and steel castings*

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
	Ton	Saluvärde 1000 kr	Ton		
1. Vällmetall¹	1 780	1 685	1 258	—	1 168
2. Göt och stålsgjutgods	1 839 909	820 975	2 362	52 099	73 631
a) <i>Göt</i>	1 810 426	751 989	2 193	34 290	23 896
Bessemer:-					
sur: ordinär produkt	25 142	8 425	—	154	56
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	3 966	1 478	13	—	6
basisk: ordinär produkt	298 297	79 957	—	—	—
Martin:-					
sur: ordinär produkt	36 767	15 796	—	—	—
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	179 598	106 940	140	7 120	3 770
basisk: ordinär produkt	489 052	165 175	1 821	6 154	2 926
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- o. värmebeständig)	10 261	4 425	219	37	125
Elektro- från:					
ljusbågsugn: ordinär produkt	555 259	177 582	—	10 861	4 021
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	29 392	43 120	—	41	31
annan	96 297	53 466	—	3 991	2 025
induktionsugn: ordinär produkt	22 770	8 389	—	124	43
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	40 646	66 499	—	5 625	10 740
annan	22 979	20 737	—	183	153
b) <i>Stålsgjutgods</i>	29 483	68 986	169	17 809	49 735
Martingjutgods:					
surt: ordinär produkt	99	183	—	77	157
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	16	36	—	—	—
basiskt: ordinär produkt	4 715	6 915	—	1 457	2 929
Elektrogjutgods från:					
ljusbågsugn: ordinär produkt	11 181	22 543	—	6 660	15 740
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	921	4 565	7	692	3 440
annan	6 456	15 182	57	4 920	12 188
induktionsugn: ordinär produkt	3 352	7 160	—	2 032	4 551
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	1 322	6 611	28	955	5 947
annan	1 421	5 791	77	1 016	4 783
Summa vällmetall, göt och stålsgjutgods (1+2)	1 841 689	822 660	3 620	52 099	74 799

¹ Framställd medelst lancashiremetod.

Anm. Fr. o. m. 1949 ha nya regler tillämpats i bergverksstatistiken (liksom även i Järnverksföreningens statistik) vid uppdelningen av göt och stålsgjutgods på kvalitetsprodukt resp. ordinär produkt. Enligt dessa grunder, som innebära en avsevärd inskränkning och en snävare definition av begreppet kvalitetsprodukt, skola som dylika produkter räknas:

- 1) rost-, syra- och värmebeständig produkt.
- 2) annan kvalitetsprodukt eller närmare angivet:
 - a) legerade stål i alla C-halter med en avsiktlig legerings tillsats om minst 0,25 % Cr och/eller 1,25 % Si och/eller 1,25 % Mn. Såsom ordinär produkt skola dock redovisas vissa enklare låglegerade stål, såsom bl. a. dynamoplåt med en halt av mindre än 1,5 % Si, konstruktionsstål samt enklare stål för verktyg med mindre än 0,55 % C, 1,5 % Mn och 0,5 % Cr.
 - b) olegerade stål i C-halter om 0,75 % och högre. Undantag härifrån utgör dock material, som normalt icke underkastas särskild värmebehandling eller annan kvalitetskontroll, t. ex. spadplåt, kulkvarnskulor etc.
 - c) olegerade stål i C-halter under 0,75 % men med speciell kontroll på slaggrenhet, kornstorlek, hårdbarhet, ytavkolning eller magnetiska egenskaper.

Tab. 10. Tillverkningen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot år 1954*Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap*

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
	Ton	Saluvärde 1000 kr	Ton		
1. Smidda och varmvalsade produkter av vällmetall	—	—	304	12	423
a) Ämnen	—	—	—	—	—
b) Andra	345	459	304	12	423
2. Smidda produkter av götmetall	—	—	4 728	31 874	68 632
a) Ämnen	22 251	25 944	76	1 446	2 280
b) Andra	58 417	93 622	4 652	30 428	66 352
Stångmaterial	9 090	17 607	1 989	1 963	12 223
Grövre formsmide	49 327	76 015	2 663	28 465	54 129
3. Varmvalsade och varmdragna produkter av götmetall	—	—	112 426	1 013 140	824 837
a) Ämnen	—	—	31 623	133 561	80 646
Rörämnen, runda: massiva	53 649	27 920	3 339	48 697	24 856
ihåliga	38 381	29 076	—	—	—
Platiner	212 614	141 681	—	5 402	2 669
Andra ämnen	919 472	490 943	28 284	79 462	53 121
b) Andra	1 152 735	954 053	80 803	879 579	744 191
Banmaterial:					
räls och växeltungämnen:					
vikt/lpm minst 15 kg	37 063	18 809	—	36 449	18 500
» mindre än 15 kg ..	—	—	—	—	—
skarvjärn och underläggsplattor .	13 449	7 540	—	13 107	7 332
Balk, minst 80 mm höjd:					
vikt/lpm minst 60 kg	283	136	—	170	82
» 20—60 kg	14 856	6 771	—	12 967	5 861
» mindre än 20 kg	20 400	9 862	—	18 582	8 973
Armeringsjärn	163 903	88 615	3 803	156 109	86 481
Ihåligt borrstål	8 576	17 926	2 259	1 110	6 896
Bandjärn:					
i ringar, stänger el. överböjda knippor, med en tjocklek mindre än 3 mm och en bredd av mer än 10 mm, dock högst 250 mm.	59 264	48 803	2 608	29 281	23 216
i ringar, med en bredd av mer än 250 mm	15 202	14 461	9	9 322	7 849
Tråd-, band- och fasonjärn, med en dimension av tvärsikt. på högst 10 mm:					
valstråd, rund	148 874	105 404	29 116	98 695	88 532
andra slag	1 690	2 495	249	558	1 254

Tab. 10 (forts.). Tillverkningen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot år 1954

Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1 000 kr
	Ton	Saluvärde 1 000 kr	Ton		
Vinkel- och annat fasonjärn:					
vikt/lpm minst 60 kg	—	—	—	—	—
» 20—60 kg	11 176	5 494	179	10 424	5 208
» mindre än 20 kg men med en dimension av tvärspekt. överstigande 10 mm	40 747	22 139	559	35 776	20 239
Valsjärn, ej förut nämnt	236 670	188 650	19 351	175 021	154 872
Plåt, med en tjocklek av:					
minst 5 mm	112 120	75 151	934	101 724	67 566
4,99—3,00 mm	19 188	30 516	1 231	15 109	20 722
2,99—0,60 mm	112 046	149 639	2 680	95 322	101 249
0,59—0,30 mm	24 449	28 064	1 738	21 950	27 452
Rör: kullagerrör och ämnesrör ..	40 825	51 691	7 637	27 071	48 786
övriga varmvalsade eller varmdragna rör	71 954	81 887	8 450	20 832	43 121
Summa smidda, varmvalsade och varm- dragna produkter (1—3)	—	—	117 458	1 045 026	893 892
4. Avhugg och annat skrot för omsmält- ning	607 458	145 026	58	15 491	3 371
(erhållet vid framställning av i tab. 9 och 10 redovisade tillverkningar)					
Av vällmetall	72	32	58	6	30
» götmetall	608 418	145 183	—	15 485	3 341

Tab. 11. Drivkraft använd inom bergverken, fördelad på län*Motive power used in metal and mining industries, by county*

1	2	3	4	5	6	7
Län	Vatten- turbiner	Ång- ma- skiner	Ång- turbiner	Olje- och gas- motorer	Summa primär- motorer	Elektriska motorer
Effektiva hästkrafter						
Stockholms stad	—	—	—	—	—	87
Stockholms län	—	—	2 000	32	2 032	5 708
Uppsala län	1 190	—	—	—	1 190	28 201
Södermanlands län	1 625	—	2 850	4 700	9 175	26 637
Östergötlands län	205	—	—	143	348	21 516
Jönköpings län	—	—	—	286	286	2 538
Kronobergs län	—	—	—	—	—	2 734
Kalmar län	—	—	—	115	115	3 911
Gotlands län	75	115	—	1 997	2 187	7 077
Blekinge län	—	—	—	473	473	8 650
Kristianstads län	20	—	—	732	752	7 871
Malmöhus län	—	—	—	421	421	18 936
Hallands län	—	—	—	55	55	7 187
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	1 335	1 335	8 618
Älvsborgs län	—	—	—	205	205	10 250
Skaraborgs län	—	—	—	446	446	5 900
Värmlands län	1 670	—	—	756	2 426	129 809
Örebro län	12 155	—	38 120	398	50 673	211 383
Västmanlands län	10 710	—	—	128	10 838	123 326
Kopparbergs län	27 250	—	—	356	27 606	255 377
Gävleborgs län	450	—	—	15	465	224 155
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	3 007
Jämtlands län	—	—	—	341	341	2 285
Västerbottens län	—	—	1 900	171	2 071	93 841
Norrbottnens län	—	—	—	1 442	1 442	238 957
Hela riket: 1954	55 350	115	44 870	14 547	114 882	1 447 961
1953	61 126	565	44 330	13 249	119 270	1 350 897

Tab. 12. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade på län

Establishments and workers in metal and mining industries, by county

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Län	Arbetare vid							Antal arbets- ställen
	järn- gru- vor	andra malm- gru- vor	kol- gru- vor	järn- och stålverk	me- tall- fram- ställ- nings- verk	sten- indu- striella an- lägg- ningar	samtliga bergverk	
Stockholms stad	—	—	—	—	—	21	21	4
Stockholms län	127	—	—	93	—	144	364	12
Uppsala län	206	—	—	1 205	—	6	1 417	9
Södermanlands län	198	—	—	1 124	—	588	1 910	28
Östergötlands län	—	36	—	1 984	—	331	2 351	19
Jönköpings län	6	4	—	—	—	160	170	17
Kronobergs län	—	—	—	40	—	159	199	14
Kalmar län	—	—	—	—	33	486	519	23
Gotlands län	—	—	—	—	—	353	353	14
Blekinge län	—	—	—	769	—	235	1 004	26
Kristianstads län	—	—	292	—	—	438	730	28
Malmöhus län	36	—	432	81	15	531	1 095	38
Hallands län	—	—	—	263	—	118	381	10
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	1 843	1 843	93
Älvsborgs län	—	—	—	790	—	102	892	16
Skaraborgs län	—	—	—	116	—	602	718	31
Värmlands län	247	21	—	4 559	—	110	4 937	24
Örebro län	891	451	—	7 088	—	1 555	9 985	50
Västmanlands län	961	16	—	5 501	—	199	6 677	21
Kopparbergs län	2 558	672	—	6 823	78	263	10 394	40
Gävleborgs län	266	—	—	7 047	—	9	7 322	10
Västernorrlands län	—	—	—	47	232	31	310	8
Jämtlands län	—	—	—	—	—	272	272	11
Västerbottens län	—	1 564	—	—	1 508	150	3 222	20
Norrbottnens län	4 116	323	—	1 657	—	38	6 134	13
Hela riket: 1954	9 612	3 087	724	39 187	1 866	8 744	63 220	579
1953	9 908	2 688	804	40 009	1 733	9 039	64 181	594

Av Kommerskollegium

hava offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1953.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1954.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrin (1914).

Läder-, hår- och gummivaruindustrin (1915).

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft (1919).

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930.

HANDEL. Årgångarna 1911—1953, samt årg. 1954 del II och III.

Månadsstatistik över handeln. Årgång 1954 samt av årg. 1955 häft. 1—7.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1953.

EKONOMISKA OCH IDEELLA FÖRENINGAR SAMT STIFTELSE. KOOPERATIV
VERKSAMHET. Årgångarna 1950—1953.

ALLMÄNNA EKONOMISKA FÖRHÅLLANDEN. 1951 års företagsräkning.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren
1870—1915

BAND IV: 10. 1931 års företagsräkning.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1953.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1954 samt av årg. 1955 häft. 1—8.

EKONOMISK ÖVERSIKT. Årgångarna 1921—1939 samt av årgången 1940 häft. 1.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag.
Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.